

A postai
díj in mm.
224718/938.

Eszközlet és kiadóhivatal: Csu, Str. Baron L. Pop

Telefon: 8-61. Előfizetési árak: hta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 2, negyedévre 6, fél-évre 12, egészévre 20 dollár. Hír-ek díjazás szerint. Az „Uj KELET” az erdélyi és bányási területen egyetlen politikai napilapja. A német befolyását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ESZAKI POLITIKAI NAPILAP

Nemzetellenes leveleket nem fogadunk el.
— Kéziratok megőrzését és visszakiadását nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton Ernő. Felelős szerkesztő: János Ferenc. Búcsú szerkesztő: Hátszegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Kedd, 1937. február 2.

5697. EV. XX. ÉVF.
SEBATH 21. 26. SZAM

VILÁG TUKRÉ

Teljes kiábrándulással fogadta Párizs és London Hitler szombati beszédét

Delbos külügyminiszter tegnapi válaszbeszédében újra a kisantant-államokkal és a Szovjetunióval való szoros együttműködés szükségességét hangoztatta. Daladier is válaszolt Hitlernek

Stockholmban nagy visszatetszést szült Hitler Nobel-díj ellenes intézkedése

A várva-várt Hitler-beszéd szombaton elhangzott. Mint az előrelátható volt: a beszéd tartalma, amely alig különbözött a régebbi hitlerista beszédektől, nem igazán azokat a várakozásokat, melyeket Párizsban és Londonban hozzáfűztek.

Delbos és Daladier francia miniszterek válasza, ha nem is kategórikusan, de egyenesen Hitler békejavaslatainak visszautasítását tartalmazza, amikkel kapcsolatban a német sajtó is megállapítja, hogy a német és francia békekonceptiók között áthidalhatatlan szakadékot látogyanak.

Hitler szombati beszédére az angol közvélemény is nagy kiábrándultsággal fogadta. De nagy avarziót váltott ki Hitler beszéde Stockholmban is, ahol megállapítják, hogy a Nobel-díj perhorreszkálásával „Németország nemcsak gazdaságilag, hanem tudományos és művészeti téren is ki akarja zárni magát az európai népek kultúrájából”.

Hitler szombati beszéde és az arra adott francia válaszok, valamint az angol visszatetszést, egyelőre illuziórússá teszi azt a derülést, melyet a Führer szombati beszédéhez előre fűztek és kétségkívül megerősíti azt a külpolitikai irányítást, mely Németország teljes kikapcsolásával igyekszik az európai békebiztosítást. Ez a békebiztosítás — mint ahogyan Delbos hangoztatta — a francia-kisantant-szovjet-blokk még szorosabb fűzésének és az angol-francia együttműködés teljes kiépítésének lehetőségein keresztül vezet.

Delbos válasza Hitler beszédére

Párizs, február 1. (Rador.) Chateau Luxembourgban tegnap a hősök emlékművét ünnepelték. Az ünnepségen felszólt Delbos külügyminiszter is, aki beszédében részben válaszolt Hitler szombaton tett kijelentésére. Miután elutasította azokat a külföldi híreszteléseket, hogy Franciaország bizonyos veszély forrása fenn, Delbos kiemelt arra, hogy ha megtámadná Franciaország egyöntetűen reakciónál. Franciaország békét akar — hangoztatta Delbos.

Ami a spanyol háborút illeti, a francia és angol kormányok igen sokat tettek a megoldás érdekében. Azonban nem szabad valamilyen rezsimit Spanyolországra kényszeríteni, vagy megtiltani neki.

gyedül neki van joga dönteni ebben a kérdésben. Franciaország és Törökország is alapban bizonyították szorgalmatukat Népszövetség életrehozásának.

Szoros barátságunk Angliával, szolidaritásunk a kisantanttal, Lengyelországgal és a Szovjetunióval, számunkra a tényleges garanciákat nyújtóan a háború elleni hadjárattunkban.

Franciaország meg akarja akadályozni a gazdasági csoportok kialakulását. A világke megerősítése miatt szükség van az összes népek gazdasági együttműködésére.

Úljön össze általános leszerelési konferencia, Németország részvételével. Ami Hitler beszédét illeti, Delbos kijelentette, hogy nem vonta kétségbe a Führer szavainak színtességét békevágyát illetően, de a nézeteltérés — nem a cél, hanem a követett módszerre vonatkozólag áll fenn.

Hitler beszéde nem tartalmaz támadást Franciaország ellen, de a béke fenntartása általános rendszabályokon alapszik. Amikor emlékeztetett az előző szerződésekre, Hitler kancellár újabb hasonlóságokat jelzett, ami nem erősítheti meg a bizalmat aláírásának értékében. El-

ismerem — mondotta a külügyminiszter — hogy Hitler beszéde pozitív részeket tartalmaz a leszerelést illetően. Ami bennünket illet, készek vagyunk résztvenni minden olyan erőfeszítésben, amely a közeledést és enyhítést célozza.

Egyetlen feltételünk van, hogy tevékenységünk ne irányuljon senki ellen és ebben a tekintetben a Szovjetunióra gondolok.

El vagyunk rá tökélyre, hogy elkerüljünk minden háborút és békevágyunk egyetlen határa, hogy megvédjük magunkat, ha megtámadnának és hűek maradunk szerződéses kötelezettségeinkhez.

Daladier beszéde

Daladier nemzetvédelmi miniszter tegnap az Avignon melletti Montreux helyiségben beszélt a francia békéről. „Mi rájöttünk arra, — mondotta — hogy a modern világban hiba háborúban keresni társadalmi enyhülést. Most módunkban áll kifejezni a szükséges erőfeszítést annak érdekében, hogy a nemzet szabad maradjon. Hallottam, hogy az ülés szónokai azt kérdezték, vajon nemzeti védelmünk biztosítva van-e? Ugy nekik, mint Önöknek kijelentem, hogy védősancaink jól ki vannak építve, de hiven ragaszkodunk a szabadsághoz és módunkban áll megakadályozni mindenkit, aki hozzájuk akar nyulni, Franciaország népe el akajra hárítani a háborút.

Franciaország népe lojális kezet nyújt de gesztusa nem a koldusé, hanem egy olyan építője, aki meg akarja szervezni a világot.

Büszke és nagy ország vagyunk és az maradjunk — fejezte be beszédét Daladier.

Az „Excelsior” kommentálta Delbos beszédét, azt hangoztatja, hogy Delbos beszédének igazi értelme szerint nincsenek olyan szakadékok, amelyek felett az emberek intelligenciája és szíve nem verhetne hidakat, ha őszintén meg akarnak egyezni és szeretni akarják egymást. Elérkezett

az ideje annak, amikor a sívár ideológiák és múló rendszerek felett azt kell megke-rezni, ami egyesítheti a népeket és nem azt, ami elválaszthatja őket egymástól.

Nagy családás Londonban London, február 1. (Rador.) Hitler beszédének aprólékosabb tanulmányozása alapján mértékadó körök azt hangoztatják, hogy igen csalódottak. Németország nem adott újabb biztosítékokat. Nem állított fel logikus kapcsolatot a gazdaság problémájával sem és ismét gyarmati követelésekkel lépett fel.

Mint Stockholmból jelentik egyidejűleg, a Nobel-díj kiosztásával megbizottak mind annyian igaztalannak tartják Hitler intézkedését, mely szerint német alattvalók ezentúl nem fogadhatnak el Nobel-díjat. Biztosra veszik, hogy az intézkedést azért hozták, mert legutóbb Ossietzkynek ítéltek oda a békedíjat. Németország izolálni akarja magát a tudomány és művészet terén is, mint gazdaságilag. Ez terrészetes velejárója a fanatikus nacionalizmusnak.

London, február 1. (Rador.) Lord Londonderry német-francia-angol légipaktum megkötését szorgalmazza.

A német sajtó Delbos beszédéről

Berlin, február 1. (Rador.) A német sajtó kiemeli, hogy Hitler elsősorban felakarta hívni a világ figyelmét a bolsevista veszélyre, amit Eden lekicsinyelt. Németország nem akarja elszigetelni magát, megértést és együttműködést kíván és csak egy ellensége van: a forradalmat terjesztő bolsevizmus.

A Völkischer Beobachter Delbos tegnapi beszédét kommentálva, megállapítja hogy a francia külügyminiszter ismét megmutatta, milyen mélyreható nézeteltérés áll fenn a francia biztonsági felfogás és a mi békeeszményeink között, melyek a két szomszédos ország közti bizalmat célozzák. Delbos beszéde azt is bizonyítja, hogy a francia kormány nem akarja elszakítani a fonalat, amit Blum elmúlt vasárnap gombolyított le Lyonban.

A Zwölf Uhr Blatt szerint, Delbos újabb hitvallása a francia-szovjet paktum mellett valahogyan furcsának tűnik fel a jelenlegi helyzetben. Párizsban tényleg azt hiszik: Németországot szép szavakkal rá lehet bírni arra, hogy annyira megbéküljön a bolsevizmussal, hogy paktumot kössön vele? Ez lehetetlen.

A Der Montag szerint az általános konferencia, aminek terve felmerült, nem kecsesegyet sok sikerrel. Németország nem él a versaillesi szerződés világában, hanem a haladás (!) világában, amelyben az akarat uralkodik, hogy ténylegesen megbékélt Európát építsenek fel. Innen ered fenntartás nélküli ellenzéki magatartása a bolsevizmussal szemben.

Salamanca, február 1. A spanyol felkelők érthetően igen kedvezően fogadták Hitler beszédét és annak Spanyolországra vonatkozó részét. Hitler azon állítása hogy 170 ezer ember halt meg a polgárháborúban, megfelel a valóságnak.

Zsidók és németek

A német-zsidó kérdés agyoncsépeelt téma. Százan és százan irtak, százan és százan beszéltek róla és az az érzésünk, hogy megirtak és elmondtak róla minden megírható és elmondható.

Lehet-e ebből az agyoncsépeelt témából még új esznelket, új meglátásokat, új tanulságokat kicsiholni?

Anton van Miller könyve: *Deutsche und Juden* (Soziologische Verlagsanstalt, Maehrisch-Ostrau kiadása) azt bizonyítja, hogy lehet. Es olyan módon bizonyítja, hogy élvezetiink telik benne: szellemes, kedves, regényszerűen érdekes a témérdek sok tanulsága mellett. A legpompásabb könyv, amit erről a keserves témáról eddig irtak.

Nyolc fejezetből áll. Káprázatos, ezerszínű bizsu valamennyi. A legokosabb lesz, ha egy kis izelítőt adunk belőlük. Izelítőt amely felkelet a vágyat az egész könyv elolvasása után. Mert ezt a könyvet mindenkinek el kell olvasnia, aki tisztán akarja látni a német-zsidó kérdést.

A váddal kezd, amely szerint a zsidók elárasztották Németország vezető pozícióit. Ők voltak a birodalom bankárai és hírlapírói. A német színházak zsidó vállalkozók tartották a markukban és a deszkáit zsidó színészek lepték el. Nem ilyen monopóliszerűen, de jelentős részben ők voltak az írók, ők az orvosok és az ügyvédek is. Nemzeti szempontból türehtelen volt ez az állapot, a zsidóknak ez az „élőkódése...” Hitler tehát közéjük ütt.

A vádat a náci-statisztika megdőbentő számokkal támasztja alá. De már ebben a statisztikában csuf mesterkedések vannak. A kis számú zsidó lakosságot az össznépséggel állítják szembe. Holott nyilvánvaló, hogy ezeknél a foglalkozásoknál csak a városi lakosság jöhet számításba és beöle is csak a középosztály; hiszen tipikusan városi és tipikusan középosztálybeli foglalkozások. A zsidó-német arány így, ezzel a helyesbítéssel 1:20-ra csökken. A zsidók arányszáma pedig, persze erős túlzással, ezzel a két számjeggyel tüntethető fel a foglalkozásoknál: 20:1.

De mit igazol ez a helyzet? Talán azt, hogy a hatalmi eszközök híján lévő zsidó kisebbség erőszakkal foglalta el ezeket a pozíciókat? Ezt — ugy-e bár? — képtelenség feltételezni. Mindössze az történt tehát, hogy a zsidók elfoglalták azokat az állásokat, amiket a gazda-nép üresen hagyott, mert nem voltak kedvére. A kereskedő, a pénzzel kereskedő, vagyis a bankár, éppenséggel a legalacsonyabb kaszthoz tartozik a németek szemében. Az újságíróról a Bismark mondása járja, hogy elfuserált egzisztencia. Irónál, színésznél ugyanez a helyzet, az orvos és az ügyvédi pályánál majdnem ugyanez. A németet csak a katonai és a hivatalnok pályára vonzotta, ezeket tartotta a legtöbbre. A többi megvetette, legalább is lenézte vagy lehetőleg elkerülte. A katonai és a hivatalnok pályát meg is védte aztán minden zsidó benyomulástól. Példa rá annak a nagytakarításnak eredménye, amit az árja-paragrafus alapján a hadseregnél rendeztek a náciak. Az akkor százezer főnyi katonaságból össze-vissza öt tisztet, két tisztjelöltet és 31 altisztet és közembert, summa-summára 38 egyént taszított félre a Hitler vasseprűje, mert nem volt meg az előírásos nagymamájuk. Ez az eset is mutatta: a zsidó csak oda tudott bejutni, ahová önként beengedték, olyan pályát tudott megkaparintani, amit önként átengedtek számára.

A zsidóknak és ezeknek a pályáknak egybeforrottságát mi sem igazolja jobban mint az a sors, ami e pályákat elérte a zsidók eltávolítása után. Megszűntek létezni. Megszűntek a bankok. Állami pénzelosztó

hivatal volt belőlük. Megszűntek az újságok. Csapnivalóan rossz, álombarátságos unalmas terjesztői az állami sajtóiroda híreinek. A számuk is, hivatalos adatok szerint, a felére, az olvasók száma egyharmadára süllyedt. Megszűntek a harmadik birodalomban a színházak is. Berlin Európa színházi centruma volt még nemrégiben. Ma falu színházi szempontból.

Mi tette a zsidókat alkalmassá ezeknek a vezető, ezeknek az uri pozícióknak megszűlésére? Az, hogy szemben a náciizmus rabszolgá hordát emlegető frázisával, a zsidó uri fajta („Herrensrasse“). Ehhez képest azon igyekeznek, hogy uri pozíciókat foglaljon el. Kisebbség lévén azonban, csak azokat tudja elfoglalni, amiket a gazdánép, a többségi nemzet megvet és üresen hagy.

A náciizmusnak egy külföldi imádója, Knut Hamsun, ezt világosan megírta egy levelében, amelyet egy zsidó ismerőshez intézett. A náci-sajtó közölte a levelet, de ezt a részletet természetesen kihagyta belőle: Ön egy olyan fajhoz tartozik, amely minden országban és a művelődés minden területén fölényben van. Tudományban, művészetben, költészetben, kereskedelemben, iparban egyképpen a csúcson járnak a zsidók. Tudommal ezt senki sem vonja kétségbe, teszi hozzá. Ám éppen ez a fölény, tehát nem a zsidók rabszolgá természetű és vérségüknek fogyatékosága hanem megfordítva, a nemessége készíteti néha a gazdánépet védekezésére.

Teljesen elhibázott parazita nációnak nevezni a zsidót, mert hozzáalkalmazkodik a népekhez, amiknek körében él. A parazitaságnak főismérve, hogy csak a maga hasznát keresi, a gazdája sorsával azonban nem sokat törődik. A zsidó akkor lenne parazita, ha a német, a francia, az angol kultúra és gazdaság eredményeit azért sajátítaná el, hogy ott, a gazdánépek kebelében, autchtion zsidó kultúrát építsen fel ezekből az alkatelemekből. A valóság azonban éppen ennek ellenkezője: a középeurópai zsidók egyesgyedül a gazdánépek kulturáját gazdagították, nemcsak általa, hanem érte fejtették ki tevékenységét.

Egyáltalán a zsidók szellemi tevékenysége ellen nem emelhető kifogás. Odaadásal, önfeláldozó módon dolgoztak, hiszen a zsidó tudósok legfőbb ideálja, egyenesen Istene a tudomány. Az antiszemita német regények is megnyerő vonásokkal rajzolják meg a zsidó ügyvéd, a zsidó orvos képét. Még Hindenburg ügyvédje is zsidó volt és egy náci-lap megállapítása szerint akadnak német ügyvédek, akik a proskribált zsidók listájára vétették fel magukat, hogy nagyobb bizalmat keltsenek fel maguk iránt. A német orvosi kongresszusok pedig rendületlenül tárgyalják és alkalmaznak a zsidó kollegáik felfedezéseit, akiket kizártak kebelükből.

Éppen ez a harc a mintaszerű, példás magatartású zsidószelem ellen, avatja egyedülálló („singuláris“) jelenséggé a német antiszemitizmust. Régebben a zsidókat „konok“ ragasztkodásukért a vallásukhoz üldözték. A német zsidók tulnyomó részéből viszont maradtak nélkül kivesszett az ősi hit. Régebben azt vetették szemükre, hogy elzárkóznak a gazdánép kulturájától. A német zsidók azonban önként feladták az ősi szokásaikat és felvették a gazdánépet. A náciizmus éppenséggel a tulajdon részvételüket a német kultúrában rója fel bűnikül. Régebben a kormányok inszenáltak antiszemita kilengéseket, hogy népeik elégtelenségét levezessék. Németországban viszont a náci ellenzék volt a zsidógyűlölet szítója. Régebben a zsidó vagyon, a zsidó gazdagság keltette fel az irigységet. A német zsidók azonban 1931-ben, a bécsi Creditanstalt bukása folytán szörnyűségeken letörtek és már jóval a bojkottnap előtt kiszorultak vezető pozíciójukból. A bojkottot is azért kellett lefújni, mert többet ártott volna az eladódott zsidók hitelezőinek, mint maguknak a zsidóknak. Így került a zsidó szellem kártékony voltának jelszava a zsidók üldözésénél Németországban előtérbe és ez a vadonatúj álláspont a fajiság eszméjén, ezen az új német valláson alapszik.

Van Miller, ugyanis következetesen vallásnak nevezi a németek faji eszméjét, mert — amint részletesen kimutatja — nincsen semmi tudományos alapja. Sőt a három irányzata — a Chamberlain tételein alapuló Hitlerféle árja elmélet, a

Günther éjszaki fajmádat, s a Clauss a faj lelkét emlegető tézise — homlokegyenest ellenkezik egymással, mégis — ez is jellemzi a teljes kritikátlanságot, az itélőképesség meghibbanását — szépen megfér egy gyékényen. A példák halmazával igazolja, hogy a fajok konstans jellegét emlegető tanítások ellenkezik a tényekkel. A németek és a körülükben lakó zsidók például egyképpen gyökeresen átalakultak az utóbbi 150 évben. A bölcselkedő, könyvmoly Werther-típust leváltotta a porosz befolyás hatása alatt a katonai típus. A vallásos, konzervatív zsidók, a speciális zsidó gondolatvilágba begubózott ortodoxok típusát pedig leváltotta a német kultúra minden terén egész az öngyilkos-

ságig menő önfeláldozással munkálkodó zsidók típusa. Az a névsor, amit ennek az állításának bizonyítására van, Miller felsorakoztat — zsidó és antiszemita könyvekből, a náci hivatalos publikációiból merítette — egyenesen káprázatos. Büszkék lehetünk rá. Az utolsó fejezete a jövőt firtatja. Sötétséget lát. Az apokalipszis sárgaszínű lovát, melynek a halál a lovassa, s amelynek a pokol jár nyomában. A német zsidók sorsa meg van pecsételve. De meg van pecsételve a németek sorsa is, akik — a Thomas Mann szava szerint — a zsidókon keresztül voltaképpen a humanizmust, az emberi kultúrát rohamozták meg. A végpusztulás felé csuszna. (t. i.)

A zsidó bevándorlás és földvásárlás korlátozását fogja javasolni a királyi bizottság?

Nagy politikai küzdelemre készül a palesztinai jisuv. Berl Locker és Ben Gurion politikai expozé a munkáspárt érkekezeten. Kicsérlik a palesztinai közigazgatás vezetőit

Jeruzsálem, február 1. A napokban ült össze Haifában a palesztinai zsidó munkáspárt, a MĀPAJ általános országos konferenciája. Ezt megelőzőleg a párt vezetői rendkívül fontos tanácskozást tartottak Jeruzsálemben, amelyet kizárólag a cionista mozgalom politikai helyzete megvitatásának szenteltek.

Az értekezlet szónokai rámutattak arra, hogy az arabok újabb támadásra készülnek a jisuv ellen és hogy a szélsőséges elemek ragadták magukhoz az arab lakosság politikai vezetését. Kifejtették, hogy a palesztinai kormány magatartásával bátorította arra az arabokat, hogy újabb támadást kíséreljenek meg a zsidók ellen. A királyi bizottság tagjai semmilyen szimpátiát nem mutattak a zsidó panaszok iránt és félt, hogy újabb korlátozásokat fognak eszközölni a bevándorlás és földvásárlás terén.

Locker a királyi bizottság vizsgálatáról

Berl Locker, a cionista exekutívé volt tagja behatóan elemezte a királyi bizottság tevékenységét. A királyi bizottságnak — mondotta — nem volt joga a mandátummal, mint olyannal foglalkozni, de joga volt azt értelmezni és alapvető módosításokat javasolni. Minden történelmi dokumentumnak vannak részlet, amelyeket különbözőképpen lehet értelmezni. A mandátumban is vannak bizonyos rendelkezések, amelyek különbözőképpen értelmezhetők. Így a Zsidó Nemzeti Otthon fogalmát Ben Gurion a zsidó államnál is átfogóbb fogalomként definiálta. Nem valószínű azonban, hogy az angol kormány ilyen megfogalmazáshoz hozzá fog járulni. Az arabok azt állítják, hogy a mandátum megszüvegezése kezdetől fogva korlátozta a Zsidó Nemzeti Otthon jelentőségét azon kötelezettség által, amely Palesztina összlakossága polgári és vallási jogainak megvédésére vonatkozik. A mandátumnak ezt a klauzuláját az arabok úgy értelmezik, hogy az arabok többségi helyzete az országban sérthetetlen. Azt kívánják az angoloktól, hogy ne engedjék meg a zsidó többség kialakulását Palesztinában. Ha az araboknak sikerül álláspontjukat az angol kormánynál keresztülvinni, úgy ez a palesztinai cionista munka egész jövőjét veszélyeztetné. Angol hivatalos körökben régebben kidolgoztak már terveket arra vonatkozólag, hogy a palesztinai zsidó lakosság az ország összlakosságának negyven százalékára korlátozódjék.

A zsidók dinamikus és az arabok statikus ereje

Berl Locker kijelentette továbbá, hogy minden előkészületet meg kell tenni komoly politikai harc beindítására. Különösen szükségessé teszi ezt a palesztinai arabok sulya és a külföldi mohamedánok támogatása. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy a diaszpóra zsidósága is jelentős erőt képvisel. A végleges döntés azonban magától a jisuv erejétől függ. Mozgósítani kell elsősorban az

angliai és amerikai zsidó közvéleményt a cionizmusra való politikai küzdelem szolgálatában.

Az értekezlet utolsó szónoka Dávid Ben Gurion, a cionista exekutívé elnöke volt, aki többek között kijelentette, hogy bár Londonban és Palesztinában komoly veszedelmek állanak fenn, kétségbeesésre azonban nincs ok. Két erő nagy és tragikus konfliktusát éljük meg: a zsidók dinamikus erejének és az arabok statikus erejének a konfliktusát. A mi feladatunk potenciális erőnk aktív erővé tenni, amely visszaverni képes az ellenfél támadását.

A bevándorlás korlátozását fogja javasolni a bizottság

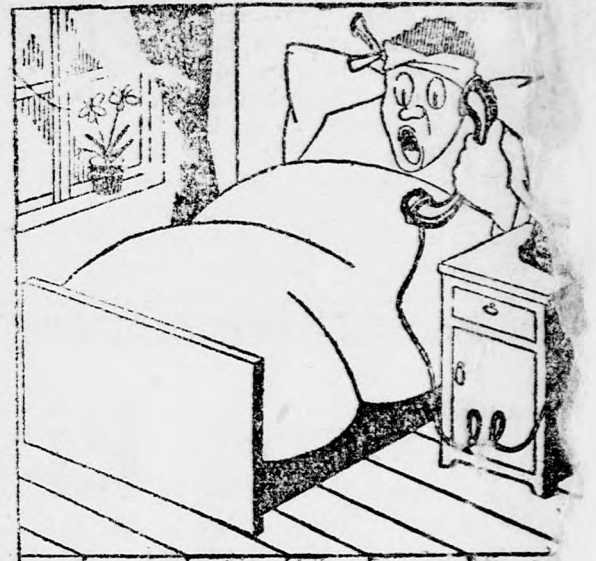
London, február 1. A Manchester Guardian palesztinai tudósítója hosszabb cikket közöl lapjában a királyi bizottság vizsgálatáról és ezzel kapcsolatban többek között a következőket írja:

„Az az érzésünk, hogy a királyi bizottság, ha nem fogja általában alkalmazhatatlannak minősíteni a mandátumot mai formájában, úgy a zsidó bevándorlás erősebb korlátozását fogja javasolni. A királyi bizottság tekintélyének oly nagy sulya van, hogy az általa javasolt bevándorlási politikával szembeni ellenállás olyan feladatot jelent, amely az egész zsidóság legnagyobb erőfeszítését követeli“.

Balfour unokahuga a királyi bizottságról

A londoni cionista ifjúság gyűlést rendezett, amelynek keretében F. C. Watkins képviselő és Mrs. Blanche Dugdale, lord Balfour unokahuga is felszólt. Watkins képviselő ama reményének adott kifejezést, hogy a királyi bizottság jelentése az angol nép nézetéhez fog alkalmazkodni. A végső eredmény nem lehet más mint a zsidó nemzeti otthon felépítése Palesztinában.

Douglas asszony kijelentette, hogy bízik a királyi bizottság becsületességében,

Nátháláz, reuma, idegzsába ellen használja csak a „HORIA“ bedörzsölőszert.

Halló! Gyógyszerész ur, megöl a k... és a nyíllaló fájdalomak, majd megful... mentesen meg! — Ilyenkor csak „HORIA“ bedörzsölőszert segíthet!

valószínű azonban, hogy az angol kormány olyan politikát fog bejelenteni a bizottság jelentése alapján, amelynek egyes pontjai sem a zsidóknak, sem az araboknak fognak tetszeni. A lényeges azonban, hogy a bevándorlás méretei csak a gazdasági befogadóképesség elve alapján szabályozhatók és nem politikai szempontok szerint.

Átszervezik a palesztinai közigazgatást

Londoni távirati jelentés szerint az egész palesztinai angol közigazgatás átszervezik. Csaknem az összes magasrangú tisztviselőket más angol gyarmatokra helyezik át, míg két osztályfőnököt nyugdíjaznak. A főkörmányzó belátható időn belül szabadságra megy és nem biztos, hogy egyáltalán visszatér-e az országra. Ezek a változások szoros összefüggésben állanak a multévi zavargásokkal és elkövetkezései a királyi bizottság vizsgálatának. Hír szerint az áthelyezett tisztviselők helyét egyiptomi angol funkcionáriusok fogják elfoglalni, akik az angol egyiptomi szerződés következtében kénytelenek elhagyják eddigi hivatalaikat.

A „Davar“ jelentése szerint Heron nagy, a palesztinai kormány egészségügyi osztályának vezetője lemond állásáról és nyugdíjra megy. A lap azt is tudni akarja, hogy Pearl, a közoktatásügyi osztály vezetőjét is angol gyarmatra helyezik.

Jeruzsálem, február 1. Reading marokkói felelőse Palesztinába érkezett. A hajóján kikötésben a kerületi kormányzó és a wish Agency képviselői fogadták.

Az iparvállalatok átszervezését teszi függővé a kormány az iparpártolási és kontingentálási kedvezmények megadását

Etnikai szempontok szerint kell megtörténi az átszervezést

Bucuresti, február 1. (Az Uj Kelet tud.) Iparvállalati körökben nagy idegességet keltett az a hír, hogy a kormány az iparvállalatok bizonyos irányú átszervezését akarja elérni. Az erre vonatkozó törvényjavaslat már el is készült, azonban a javaslat szövegét a legnagyobb diszkrécióval kezelik és a bucaresti sajtó is csak annyit tud, hogy a törvényelőkészítő bizottság már meg is kapta az iparügyi minisztériumtól a tervezet szövegét.

Az új javaslat a kormány által kívánt irányú átszervezéstől teszi függővé, hogy

az iparvállalatok részeseinek-e a jövőben az iparpártolási törvényben biztosított szállítási és vámkedvezményekben. Ugyanakkor ennek az átszervezésnek a végrehajtásától függ, hogy a vállalatok behozatali kérelmei milyen elbírálásban fognak részesülni.

Bár közelebbit nem tudunk, valószínűnek tartjuk, hogy a kormány által kezelt átszervezés irányzata a nemzeti munkácsi törvényben kijelölt vonásokra fekszik.

A cluji ügyvédi kamara elvetette az etnikai numerusz klauzust,

de megszavazta az ügyvédek számának általános korlátozását és hogy a kamara vezetőségének diszkrécionális joga legyen az új ügyvédek felvételénél

Országszerte viharos gyűléseken tárgyalták az ügyvédi kamarák az etnikai arányosítás kérdését

Cluj, február 1. (Az Uj Kelet tud.) A cluji ügyvédi kamara rendkívüli közgyűlése vasárnap ült össze, hogy az ügyvédszövetség etnikai arányosítási programja fölött döntson. A cluji kamara döntése az ügyvédi kar fővábbi sorsára nagyjelentőségű, egyrészt, mert az ország egyik legnépesebb ügyvédtisztüete, másrészt pedig, mert a transzilvániai nemzetiségek felelős tényezői és politikai vezetői közül is számosan foglalnak helyet a kamara tagjai között. Eppen ezért előzte meg országszerte nagy érdeklődés a kamarai közgyűlést és már hetekkel ezelőtt mélyreható tárgyalások folytak egy a kamara vezetőségében, mint a kamarai tagok különböző csoportjai között a rendkívüli közgyűlés elé terjesztendő javaslatok és a kamara végző állásfoglalása tekintetében. Mint ismeretes, az ügyvédszövetség igen diplomatikus formában tette fel a kérdést az ügyvédi kamaráknak: szavazzasson le az ügyvédi kamarák tagjai afelől, milyen álláspontot képviselnek a román elemek által jogosan követelt etnikai arányosítás kérdésében. Az ügyvédszövetség ismeretesen a targumuresi ügyvédkongresszus határozatára hivatkozott, mikor ezt az akcióját megindította. Míg azonban a targumuresi határozat ugyszólván csak perofesszionális jelleget akart kölcsönözni a mozgalmának, amikor a kérdést felvetette, a jobboldali eszmeáramlatok hatása alatt a probléma politikai térre siklott át és Istrate Micescu évek óta tartó agitációja igyekezett ezt a politikai befolyást minél sikeresebben érvényre juttatni az ország összes kamaráiban.

A kisebbségi ügyvédek tanácskozásai

A kisebbségi ügyvédek a maguk részéről is előzetes tárgyalásokat folytattak le álláspontjaik sikeres védelmének előkészítésére. A zsidó ügyvédek, dr. Fischer Tivadar, a Zsidópárt országos elnökének kezdeményezésére, számos megbeszélést tartottak és a zsidó ügyvédek álláspontját az ügyvédi kamarához előzetesen beterjesztett emlékiratban ismertették. Az emlékiratot a kamarai közgyűlésen dr. Fischer Tivadar olvasta fel. Ugyancsak előzetes megbeszélést folytattak a magyar ügyvédek is, akiknek emlékirata lényegében azonos volt a zsidó ügyvédekével. Mindkét emlékirat hangsúlyozta, hogy a zsidó, illetőleg magyar kisebbség elismeri a román ügyvédeknek azt a jogát, hogy az ügyvédi kamarákat irányítsák. Hangsúlyozták az emlékiratok, hogy az impériumváltás óta a dolgok természetes fejlődése következtében egy-két ügyvédi kamarát kivéve, mindenütt többségbe jutottak a románok, anélkül, hogy törvényes intézkedésekkel kellett volna ezt elősegíteni. Mindkét emlékirat kifejezésre juttatta, hogy az ügyvédi vizsgáló elöljáró után valóban szükséges olyan ellenőrzés, mely az ügyvédi kar tulszűfoltását és elszegényedését megakadályozza, ennek azonban nem szabad az életben lévő törvényes és alkotmányos intézkedéseknek ellentmondania.

Az ügyvédi kamara vezetőségének álláspontja

A zsidó ügyvédek igyekeztek román kollégáikkal összeköttetést keresni, hogy az ügyvédi kamara vezetői hivatalos állásfoglalásukban tekintettel legyenek a zsidó és más kisebbségi ügyvédek kívánságaira is. Ilyen előzmények után szombaton az ügyvédi kamara választmánya ülést tartott, amelyen határozati javaslatot fogadott el. Ez a határozati javaslat ment keresztül az ügyvédi kamara közgyűlésén és mint azt az alábbiakban részletesen ismertetni fogjuk,

a határozattal a kisebbségi ügyvédség létét súlyosan veszélyeztető diszkrécionális nális elvot tett magáévá.

Korai volna még messzemenő következtetéseket levonni az ügyvédi kamara határozatából, mert még hosszú idő telik el, amíg az ügyvédszövetség az összes kamarák elfogadott határozataiból tiszta képet nyer és míg ezekből a határozatokból törvényjavaslatot

tud összeállítani. Kétségtelen azonban, hogy a határozat, miután az csak kis részben tett eleget a zsidó és kisebbségi ügyvédek előzetes kívánságainak, aggodalmat keltett a kisebbségi ügyvédség és kisebbségi társadalom körében.

Vasárnap délelőtt tíz órakor zsúfolt teremben nyitotta meg dr. Dragomir Alexandru dékán az ügyvédi kamara rendkívüli ülését, majd dr. Traian Giurgiu, mint előadó, a választmány alábbi határozati javaslatát olvasta fel.

Az ügyvédi kamara választmánya diszkrécionális jogot követel a tagfelvételeknél

A cluji ügyvédi kamara az Ügyvédszövetség felhívására 1937 január 31-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen megállapította a következőket:

1. A kamarák tagjainak nagymérvű emelkedését egyrésztől az elméleti tudás leszállítása, másrésztől a gyakorlati idő csökkenése idézte elő, ami viszont az ügyvédi kar anyagi erejének visszaesését és erkölcsi színvonalának esését idézte elő.
2. Eppen ezért a cluji ügyvédi kamara az ügyvédi kamarák román jellegének biztosítása és ugyanakkor az ügyvédi kar anyagi és erkölcsi színvonalának visszaállítása érdekében a következő intézkedések megtételét

látja szükségesnek:

1. Az egyes kamarákba felvehető ügyvédek számának meghatározása és helységek szerinti elosztása.
2. Az ügyvédi kamarák önkormányzatának kiszélesítése és a kamarák tagjainak kiválogatása már a beiratkozás alkalmával.
3. Az ügyvédek szakmai előkészítésének komolyabb alapokra való helyezése, szigorúbb elméleti és hosszabb gyakorlati kiképzésével.
4. Olyan törvény készítése, amely az ügyvédi kar tekintélyét és becsületét megőrzi, de egyúttal alkalmat ad arra is, hogy az ügyvédi etika ellen vétőkkel szemben a leghigorúbban lehessen eljárni. Szükségesnek látja végül az ügyvédi kamara az ügyvédek hivatásbeli és magánéletének szigorúbb ellenőrzését abból a szempontból, hogy hogyan végzik el feladataikat, mennyiben tesznek eleget kötelességeiknek ügyfeleikkel és kollégáikkal szemben.

Dr. Fischer Tivadar felolvassa a zsidó ügyvédek nyilatkozatát

Az elnök ezután a kisebbségi ügyvédek képviselőinek adta át a szót. Dr. Fischer Tivadar, a zsidó ügyvédek képviselőjében a következő nyilatkozatot olvasta fel:

„Dékán ur! Igen tisztelt közgyűlés!

A romániai ügyvédszövetség azt kérte a kamaránktól, hogy tanácskozzon és határozzon azon eszközök felől, melyek révén a román kamarák elnyerhetik etnikai jellegüket. Engedjék meg nekem, hogy a kamara tagjainak egy része, ezen nyilatkozat

aljáról nevében ismertessük álláspontunkat ebben a kérdésben. A szövetség leirata abból indul ki, hogy a román kamaráknak joguk van a román etnikai jelleg biztosítására. Senkiesem vitathatja el a román nép jogát, hogy a román kamarákban tulsúlyt biztosítsa. De ebben a tekintetben az egyesülés óta óriási haladás történt, amely bizonyítja, hogy ennek a célnak az elérésére nincsen szükség olyan intézkedésekre, amelyeket az ügyvédi kar megszervezésére vonatkozó törvény nem ír elő.

Nem megyünk sehová ma este?

Ezt Ön gyakran kérdezi feleségetől, de sokszor elfordul, hogy felesége nem jól érzi magát: migrénje van és fájdalmai megakadályozzák abban, hogy társaságba menjen és mulasson. Ha mégis el akarnak menni, úgy mi sem egyszerűbb, mint hogy felesége egy o s t y a Algocratint vegyen be. Már néhány perc múlva újra vidám és jókedvű lesz. Egy kitűnő szer létezik és ez az

Algocratine

minden gyógyszerertában és drogériában

Elegendő, ha felfedezzük a mi kamaránk példáját, ahol a román kollégák viszonylagosan rövid idő alatt döntő többségbe jutottak, minden rendkívüli intézkedés nélkül, csupán a román elem természetes és állandó fejlődése következtében.

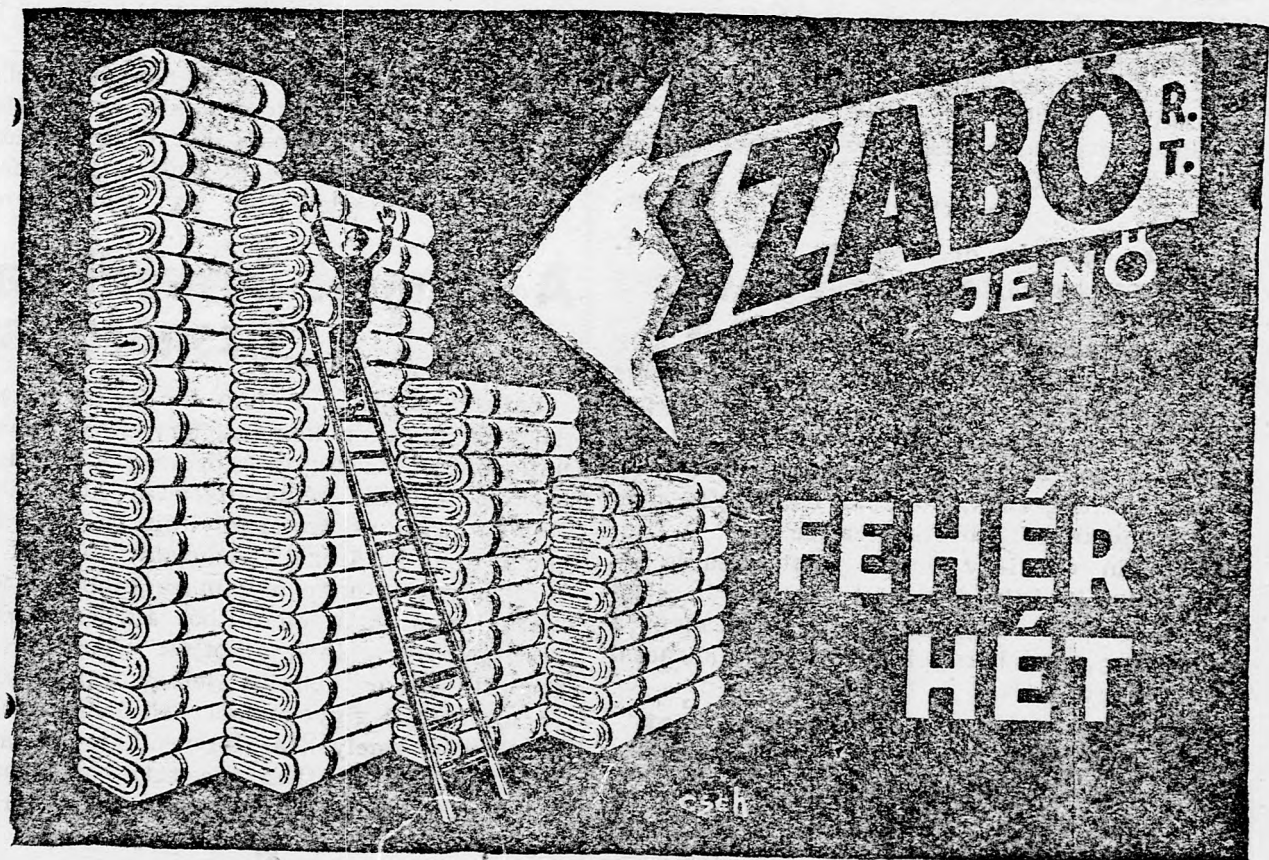
A román etnikai elem tulsúlynövekedésének ez a folyamata napról napra nő olyképpen, hogy a közeljövő eklatáns bizonyítéka lesz annak, miszerint a természetes fejlődés magával hozza a szövetség leiratában kifejezett cél elérését anélkül, hogy rendkívüli módszerekre kellene folyamodni, mégkevésbé van tehát szükség igazságtalan határozatokra. Az uralkodó nép erői olyan hatalmasak, hogy a román nemzetnek nincsen mesterséges közbeavatkozása szüksége főlányének kihangsúlyozására az együttes kisebbségi népekkel szemben. De nemkevésbé igaz, hogy ennek a célkitűzésnek a megvalósítása nem lehetséges a jogegyenlőség és a hivatásbeli egyensúly és érdekek határain belül, holott ezek az elvek képezik egyrészt az egyesített Románia, másrészt pedig professzionális testületünk konszolidálásának alapját. Az etnikai alapon történő törvénykezés nem történne ezeknek az elveknek a szellemében és veszélyeztetné úgy az állam magasabb érdekeit, mint a professzionális érdekeket.

Tisztelt közgyűlés!

Engedjék meg nekem ebben az ünnepélyes pillanatban, hogy teljes őszinteséggel jelentsem ki, miszerint ennek a nyilatkozatnak az aljáról a jövőben épp úgy, mint a múltban, minden munkájukkal elő fogják segíteni, hogy a román kamarák a hazafiság fókuszál és az igazság oszlopai legyenek és maradjanak és minden erejükkel a román igazságszolgáltatás meg szilárdításán és fejlődésén fognak munkálkodni.

Övjük meg a kamarát a politikától

És ezért az az eláratunk, hogy a kamarák rendelkezésére bocsássuk szerény erőinket ennek a célnak az elérésére, mely felhívással és teljes lojalitással kérjük a kamara tagjait, övjük meg ezt a tiszteltreméltó testületet a politikai áramlatoktól, ne nyissunk meg a kamara kapuit bizonyos áramlatok számára, amelyek nem számolnak professzionális érdekekkel, mert csupán hivatásuktól idegen politikai előítéletek kisugárzásai. Ennek a kamarának kisebbségi tagjai lojalitásukat bizonyították a román uralom kezdetén is, amikor egy pillanatra sem vitatták el a román kollégáktól a kamara vezetőségének jogát, nem használva ki a számszerű többséget, amellyel abban az időben rendelkeztek. Ugyanez a lojalitás fogja irányítani a

1 méter reklám vászon	1 méter mosott vászon	1 méter fehérnemű vászon
Lei 16	Lei 19	Lei 29
1 méter ágynemű vászon	1 méter alsólepedő vászon	1 méter paplanlepedő vászon 180 cm szélesség
Lei 35	Lei 78	Lei 98

ezéséto az ipa tálási ását

szervezés?

szesülnek-e a jövő vvényben biztosít zsményekben. Ugy vezésnek a végreh vállalatok behoza ásban fognak ré

a tudunk, valószí kormány által k a nemzeti munk kijelölt von

kamara alulírt tagjait a jövőben is. Reméljük, sikerülni fog megőrizni a kollektív harmóniát, mely elengedhetetlen a testület megerősítése és fejlődése számára és amely a testület fejlődésének alapja volt a cluj-i román kamara létezésé óta.

Dékan ur, tisztelet közgyűlés, nem lehet tagadni, hogy az utóbbi években kialakult abnormális helyzet, mely nemcsak a mi hazánkban, hanem az összes országokban megrázta a gazdasági és társadalmi élet alapjait, mely hatással volt a mi kamaráinkra is. Az ügyvédmesterség felé való túlzott áramlás a kamarák túlnépesedéséhez vezetett, amely káros hatással volt úgy az ügyvédek egzisztenciájára, mint testületünk morális és hivatásbeli színvonalára is. Az ügyvédmesterség határozott krízisben van. Világos, hogy teljes komolysággal ki kell vizsgálni a krízis következtében bekövetkezett helyzetet. Meg vagyunk győződve róla, hogy a megoldás nem politikai síkon, hanem kizárólag a hivatásos érdekek síkján fekszik és ez már utal azokra az eszközökre, amelyeknek útján az ügyvédek tökéletesebb szelekcióját, a testület morális színvonalának emelését és anyagi konszolidálását elérni lehet. Ennek az eredménynek az eléréséhez feltétlenül szükséges, hogy tárgyilagos, tudományos vizsgálattal tárják felszínre az igazi társadalmi, gazdasági és hivatásbeli okait ennek a beteges helyzetnek, hogy végül igazságos, alkalmas és elfogadható intézkedésekre tegyünk javaslatot a fenti körülmények folytán előállott nehézségek legyőzésére. A magunk részéről teljes lojaltsággal fogunk együttműködni a testület konszolidálásának ebben a munkájában és felhívjuk a többségi és kisebbségi kartársakat egyaránt, egyesítsük erőnket testületünk egészségessé tételére, valamint hivatásunk fejlődésének érdekében, melyhez mindannyian és egész odaadásunkkal kötvő vagyunk.

„A diszkrecionális jog visszavételére vezethet“

Ezután dr Bartha Ignác olvasta fel a magyar ügyvédek azonos tartamú nyilatkozatát, majd megindult a vita, amelynek során elsőnek dr Aurel Vasile mutatott rá arra, hogy a kamara választmányja által beterjesztett határozati javaslatnak az pontja, melyben diszkrecionális jogokat biztosít, homályos, mert

a visszavételek csak úgy gátolhatók meg, ha a választmányok a szelekció jogainak gyakorlásánál bizonyos törvényes kritériumok alkalmazására vannak kötelezve.

Ezért a szövegbe fel kell venni azokat a törvényes kritériumokat is, amelyeket a cluj-i kamara megfelelőnek tart. E kritériumok között első helyen az arányosítás elvének kell állania.

Ujra dr Fischer Tivadar szólalt fel, rámutatva arra, hogy a választmányok a szelekció tekintetében diszkrecionális jog nem adható, mert a diszkrecionális hatalom kizárja, hogy bármilyen visszaélés ellen védekezni lehessen.

Nemcsak a kisebbségi elemek lennének kitéve ilyen visszavételeknek, de megtéríthetők az is, hogy a választmány a románokkal szemben pártszempontokat érvényesítsen.

Okvetlenül szükséges, hogy a diszkreció helyett a törvényben megállapított és az alkotmány elvével összhangban levő kritériumok kormányozzák azt a szelekciót, amelyet a kamarai választmányok gyakorolni fognak.

Az arányosítási javaslat

Dr Munteanu Ion emelkedett ezután szólamra és kimutatta, hogy az 1935 és 1936-ban az ügyvédi kamarába felvett tagok hatvanszázaléka kisebbségi volt. Eszerint tehát nem felel meg a tényeknek, amit a kisebbségi ügyvédek képviselői állítanak, hogy a normális fejlődés a román elem túlsúlyát biztosítaná. Törvényes beavatkozásra van tehát szükség, mert ellenkező esetben nemcsak hogy az ezután következő felvételeknél jutnának többségbe a nemromán elemek, hanem a már eddig elért, a románokra kedvező arányszámot is a kisebbségek javára befolyásolnák. Ezért azt kívánja, hogy a proporcionalitást a kamara a leghatározottabb formában követelje.

Dr Ionel Pop azt igyekezett kimutatni, hogy a kamarák teljhatalma összeegyeztethető a törvényben biztosított kritériumokkal és a „diszkrecionális jog“ kifejezésének kiküszöbölésére nincs szükség, mert a választmány széleskörű hatalma nélkül a szemünk előtt lebegő célok nem érhetők el. Ugyanilyen értelemben szólalt fel ismét dr Dragomir Alexandru dékán, aki hangsúlyozta, hogy a diszkrecionális kifejezés nem olyan értelmű, hogy magasabb fórumok által ellen-

őrzésnek alá nem vehető módozatát jelentené a szelekciónak, hanem az ügyvédi kar autonómiáját kívánja kihangsúlyozni.

Kell-e mesterséges beavatkozás?

Ezután még számosan szólaltak fel, köztük ismét szólamra jelentkezett dr Fischer Tivadar is, aki rámutatott arra, hogy tizenhárom éven keresztül a román és kisebbségi ügyvédek szaporulatának arányszáma a románok javára rendkívül kedvező volt. Míg a kisebbségi ügyvédek száma 15-20 százalékkal, addig a románok javára 80-85 százalékkal növekedett. Nyilvánvaló, hogy az 1935-36. években történt kisebbségi eltulajdonítás kivételes jelenség, ami elsősorban az ügyvédi vizsgák eltérő elérésének következménye, amikor is a fiatal ügyvédek valóban előzöltek a kamarát, másrészt pedig egyes kamaráknál megszorításokkal éltek a kisebbségi tagok felvételénél és ezek más városokból jöttek a cluj-i kamarához. Eppen ezért, ha kiküszöböljük az ügyvédi kamara válságának igazi okait és a felvételeket megfelelő módon vizsgáljuk felül a normális fejlődésnek, mely a románság túlsúlyának kialakulására mutat, semmi nem állhatja útját és

Viharos közgyűlésen lemondott az oradeai kamara vezetősége

Hat román és 4 kisebbségi tagból álló bizottságot választottak a nacionalizációs javaslat letárgyalására

Oradea, február 1. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt zsúfolásig megtelt az ügyvédi kamara díszterme s úgyszólván a kamara összes tagjai megjelentek, hogy részt vehessenek a rendes, illetve rendkívüli közgyűlésen. Mint az előrelátható volt, a közgyűlés példátlanul izgalmas atmoszférában folyt le s bekövetkezett a nagy esemény: Zigre Miklós dr dékán és a választmány román tagjainak lemondása. Fél 11 óra tájban nyitotta meg a rendes „Alulírtak lemondunk“

Zigre dr halk hangon jelenti be, hogy miután az ügyvédi kamara román tagjai a választmány összetételében változást kívánnak és annak román jellegét fenntartani adni, ő maga s a választmány összes román tagjai, valamint titkárai ezennel lemondanak.

A dékán bejelentésére hatalmas zaj tör ki s a teremben izgatott kiáltások hangzanak: — Nem fogadjuk el! A helyükön kell maradniok!

— Nagyon kérem a kartárs urakat — folytatja zavartalanul Zigre dr —, hogy őrizzék meg higgadtságukat és nyugalmukat. En, mielőtt e lépésre szántam volna magamat, mindent megfontoltam s a lemondás visszavonásáról szó sem lehet. Hangsúlyozni kívánom, hogy köztem és a választmány kisebbségi tagjai között soha semmi féle ellentét, sem karli, sem nemzetiségi kérdésben nem merült fel, működésem alatt a legnagyobb összhang uralkodott s nyomatékosan köszönetet kell mondjak Ney Pál prodékán urnak és a választmány többi kisebbségi tagjainak.

Dr Czeglédy Miklós beszéde

Zigre dr után dr Czeglédy Miklós emelkedik szólamra s halálos csendben kezdi meg beszédét.

— A kamara történetében ma tették meg azt az első lépést, melynek az a sajnálatos következménye van, hogy az ügyvédséget két táborra osztja. Ami történt, azt mi nagyon sajnáljuk, de nem vagyunk kétségbeesve s leszögezzük, hogy az események nem a mi hibánkból következtek be. Ezután Czeglédy dr — mint mondja — enyhíteni kívánja a helyzetet s miután a lemondás ténye nem szerepelt napirenden, a törvény rendelkezéseire való hivatkozással kéri, hogy

tűzzenek ki új közgyűlést s azon döntések el, vajjon elfogadják-e vagy sem a lemondásokat.

„Ex-lex állapota következik“

Dr Grünstein Bernát szól fel ezután: — Ha valaki lemond s azt a közgyűlés nem fogadja el, az ex-lex — kezdi Grünstein dr. — Szerintem nincs más megoldás, minthogy a dékán ur és a román választmányi tagok lemondását vegyük tudomásul, bizzuk meg a választmányt az ügyek továbbvitelével és új közgyűlést ejtsük meg a választásokat.

Elfogadják, nem fogadják el?

Miután a lemondás teremtette helyzet teljesen zavaros, Zigre dékán felteszi a kérdést:

— Elfogadják-e a Grünstein-féle javaslatot vagy sem? — Igen! kiabál a terem egy része. — Nem!

Capitol Mozgóban

Kaland az operabálon

Főszereplők: Alessandro Ziliani, a nagy olasz tenor, Paul Hörbiger és Carola Höhn.

Csütörtökön indul!

STJENKA RASIN

A szezon kimagasló nagy orosz világgilmeje.

Doni kozákkórus. Vezényel: Jaroff. Főszereplők: Hans A. Schlettow, Heinrich George.

mesterséges eszközökkel azt elősegíteni fölösleges.

Ezután a két javaslat fölötti szavazásra kerül sor. Az első a kamara hivatalos javaslat volt, a másik a dr Ion Munteanu által benyújtott proporcionalitást követelő javaslat. Munteanu javaslatára 9 ügyvéd szavazott és pedig: Hariton Moldovan, Andrasiu, Hetco, Hartoaga, Popa Laurian, Gabor, Fedorca, Trambitza és Peteanu. Az ügyvédi kamara által beterjesztett hivatalos határozati javaslatot a közgyűlés majdnem egyhangulag megszavazta.

amikor sokkal vadabban viszik keresztül a romanizálást.

Jancu Cornel beszéde mély hatást gyakorolt s miután Zigre dr mond néhány szót, a közgyűlés közfelkiáltással, de nem egyhanguan, elfogadja Grünstein dr javaslatát.

Zigre dr megbizva a jegyzőkönyv ellenőrzésével Popa Todort, Bleda László dr-t, Soós István dr-t és Grünstein Bernátot, majd a rendes közgyűlést berekeszti és azonnal megnyitja a rendkívüli közgyűlést.

A rendkívüli közgyűlés

Elsőnek felolvassa a dékán az Ügyvédszövetségnek a román etnikai elem megerősítését célzó leiratát és közli, hogy a szövetségnek február 22-ig választ kell adni.

Zigre Miklós után feláll Popa Todor s miután a hét román választmányi tag lemondását tréfásan kormányválságnak aposztrofálja, javasolja, hogy

a nacionalizálás kérdését egyelőre ne tárgyalják, mert a lemondás következtében előállott helyzet ezt lehetetlenné teszi. A nacionalizálás sokkal súlyosabb horderejű probléma, semminthogy a választmány mostan helyzetében foglalkozhatna vele.

Bleda László dr áll fel és javasolja, hogy delegáljanak egy 10 tagú bizottságot a kérdés letárgyalására.

Soós István dr: Tessék kijelölni, hogy ki legyen a bizottságban.

Zigre dr két percre felfüggeszti az ülést, majd pedig felolvassa a nacionalizálás kérdését tárgyaló bizottsági tagok névsorát. Eszerint:

dr Roxin Todor, dr Bleda László, dr Popovici, Péter, dr Mocan Miklós, dr Mangra Demeter, dr Jancu Cornel, dr Soós István és dr Sebestyén Sándor szerepelnek a bizottságban. Miután ezt a névsort a rendkívüli közgyűlés elfogadja, Zigre Miklós negyedkettőkor berekeszti az ülést. (P. S.)

— kiált a másik. — Névszerinti szavazást!

Fülsüketítő zaj van, senkit sem lehet érteni s ekkor a dékán kiadja az utasítást, hogy a javaslat helyeslői emeljék fel a kezüket. A terem balsarkában összegyűlt román ügyvédek mind felemelik a kezüket, míg a kisebbségi ügyvédek két táborra oszlanak. Megcsinálják az ellenpróbát.

Ismét zug a terem s ebben a kiabálásban áll fel Jancu Cornel, aki, mint mondja, enyhíteni akarja az atmoszférát. Jancu Cornel mindenekelőtt hangoztatja, hogy ő sohasem volt szélsőséges, vagy elfogult. Ezután utal arra, hogy az államalkotó többség prioritására törekvő mozgalom nem Oradeáról származik, hanem az ma az idők szelleme. Hiába próbálnak ellentánni és leszavazni a javaslatot, az idő ezt ugyanis megéreli.

— Önöknek lesz jobb, ha belemennek abba, hogy 9 román és 3 kisebbségi legyen a választmányba, mert eljön annak az ideje is,

Sigheten egyhangulag demokratikus javaslatot szavaztak meg

Sighet, február 1. (Az Uj Kelet tud.) Sigheten is nagy érdeklődés mellett zajlott le az ügyvédi kamara ülése dr Mihail Florent elnöklétével. Az elnöki megnyitó után dr Chindris Vasile terjesztette elő a határozati javaslatot, amely többek között a következőket szögezi le:

Az ügyvédek helyeslik a nemzeti szellem megerősödését a professzionális szervezetekben, de ennek alkalmazását csak mindenki egyéni képességeinek és tudásának érdeme szerint tudják elképzelni. Az idegen elemek

kizárását a valóságban nem erősítene meg a kamarák etnikai arculatát. Franciaország, Spanyolország és Olaszország 90 százalékosban nemzeti államok és mégis elvesztik etnikai arculatukat. A határozati javaslat ezután a jelenlegi ügyvédtörvény mellett foglal állást azzal, hogy a jövő vallásos és erkölcsös szellemben nevelt nemzedéktől függ. A határozati javaslatot egyhangulag fogadták el a kamara tagjai és lelkes ünneplésben részesítették az elnökséget.

A satmari ügyvédi kamara elutasította a nyelvvizsgáló szöveg javaslatot

Satmar, február 1. (Az Uj Kelet tud.) A satmari ügyvédi kamara ugyancsak vasárnap döntött az Ügyvédszövetség által kiterjesztett etnikai számarányosítás kérdésében. Damian Titu dékán megnyitotta a dékán Ion határozati javaslatot terjeszt be. Hangsúlyozza, hogy a kamara többsége Satmaron nemromán elemekből áll, de a kamara vezetőjét románok alkotják. Továbbra is szükség van a többségi elemek irányítására, de elsősorban figyelemmel kell lenni azokra az okokra, amelyek az ügyvédi kar válságát előidéztek. Tíz pontban terjeszti elő javaslatát, mely az alábbi követeléseket tartalmazza:

1. A közjegyzői működés korlátozása;
2. a községi jegyzők hatáskörének megcsorbitása;
3. a polgári törvénykönyvnek a választott bíróságokra vonatkozó rendelkezés megszüntetése;
4. az ingyenes jogsegélyezés alkalmazása;
5. minden hatósági hivatal mellé jogügyi osztály felállítása;
6. az ügyvédi kar szindikalizálása;
7. az ügyvédi kar megszerzésére vonatkozó törvényt módosító összes intézkedések megszüntetése;
8. a kamarák taglétszámának törvény útján való rendezése;
9. az ügyvédi karba való felvételek ellenőrzése és 10. román nyelvvizsga a kisebbségi ügyvédek számára.

Dr Nann George tiltakozik a nyelvvizsgák követelése ellen. Sok román ügyvéd nem

tud románul, viszont számos kisebbségi kifogástalanul beszéli az állam nyelvét. Aki nem tud románul, az tanuljon meg. Számos felszólalás történt, melynek során az ügyvédek rámutattak a román ügyvédek számának rohamos növekedésére, majd szavazás alá bocsátották dr Dersidan Ion javaslatát. A hat első pontot egyhangulag megszavazták, a 8, 9, 10. pontot pedig 73-72-73 szavazattal 28 ellenében elvetették. Az összes demokratikus és nemzeti parasztpárti ügyvédek a javaslat ellen szavaztak. Dr Damian Titu dékán ezután berekesztette a közgyűlést.

Timisoara elmaradt az ügyvédi kamara közgyűlése

Timisoara, február 1. Az ügyvédi kamara vasárnapra hirdetett közgyűlést nem tartották meg. Miután a közgyűlés nem volt kellőképpen előkészítve és határozatképtelen volt, február 7-re halasztották el annak megtartását.

— Február 7-re halasztották az ujságrószindikátus közgyűlést. Bucurestiből jelentik: A romániai ujságrószindikátus közgyűlését február 7-re halasztották. Három jelölt fog küzdeni az elnöki másfőságról: Popescu-Necsesti, Al. Sandulescu (a jelenlegi elnök) és C. Bobes.

kamara alultöltött tagjait a jövőben is. Reméljük, sikerülni fog megőrizni a kollektív harmóniát, mely elengedhetetlen a testület megerősítéséhez és fejlődéséhez, és amely a testület fejlődésének alapja volt a clujai román kamara létezéséig óta.

Dékán ur, tisztelet közgyűlés, nem lehet tagadni, hogy az utóbbi években kialakult abnormális helyzet, mely nemcsak a mi hazánkban, hanem az összes országokban megráztatta a gazdasági és társadalmi élet alapjait, mely hatással volt a mi kamaráinkra is. Az ügyvédmesterség felé való túlzott áramlás a kamarák túlnépességéhez vezetett, amely káros hatással volt úgy az ügyvédek egzisztenciájára, mint testületünk morális és hivatásbeli színvonalára is. Az ügyvédmesterség határozott krízisben van. Világos, hogy teljes komolysággal ki kell vizsgálni a krízis következtében bekövetkezett helyzetet. Meg vagyunk győződve róla, hogy a megoldás nem politikai síkon, hanem kizárólag a hivatásos érdekek síkján fekszik és ez már utal azokra az eszközökre, amelyeknek útján az ügyvédek tökéletesebb szelekcióját, a testület morális színvonalának emelését és anyagi konszolidálását elérni lehet. Ennek az eredménynek az eléréséhez feltétlenül szükséges, hogy tárgyilagos, tudományos vizsgálattal tárják felszínre az igazi társadalmi, gazdasági és hivatásbeli okait ennek a beteges helyzetnek, hogy végül igazságos, alkalmas és elfogadható intézkedésekre tegyünk javaslatot a fenti körülmények folytán előállott nehézségek legyőzésére. A magunk részéről teljes lojalitással fogunk együttműködni a testület konszolidálásának ebben a munkájában és felhívjuk a többségi és kisebbségi kartársakat egyaránt, egyesítsük erőnket testületünk egészségessé tételére, valamint hivatásunk fejlődésének érdekében, melyhez mindannyian és egész odaadással követhetünk.

„A diszkrecionális jog visszavételére vezethet“

Ezután dr Bartha Ignác olvasta fel a magyar ügyvédek azonos tartamú nyilatkozatát, majd megindult a vita, amelynek során elsőnek dr Aurel Vasiliu mutatott rá arra, hogy a kamara választmánya által beterjesztett határozati javaslatnak az pontja, melyben diszkrecionális jogokat biztosít, homályos, mert

a visszavételek csak úgy gátolhatók meg, ha a választmányok a szelekció jogainak gyakorlásánál bizonyos törvényes kritériumok alkalmazására vannak kötelezve.

Ezért a szövegbe fel kell venni azokat a törvényes kritériumokat is, amelyeket a clujai kamara megfelelőeknek tart. E kritériumok között első helyen az arányosítás elvének kell állania.

Ujra dr Fischer Tivadar szólalt fel, rámutatva arra, hogy a választmányok a szelekció tekintetében diszkrecionális jog nem adható, mert a diszkrecionális hatalom kizárja, hogy bármilyen visszaélés ellen védekezni lehessen.

Nemcsak a kisebbségi elemek lennének kitve ilyen visszavételeknek, de megtörténhetik az is, hogy a választmány a románokkal szemben pártzempontokat érvényesítsen.

Okvetlenül szükséges, hogy a diszkreció helyett a törvényben megállapított és az alkotmány elvével összhangban levő kritériumok kormányozzák azt a szelekciót, amelyet a kamarai választmányok gyakorolni fognak.

Az arányosítási javaslat

Dr Munteanu Ion emelkedett ezután szólamra és kimutatta, hogy az 1935 és 1936-ban az ügyvédi kamarába felvett tagok hatvan százaléka kisebbségi volt. Eszerint tehát nem felel meg a tényeknek, amit a kisebbségi ügyvédek képviselői állítanak, hogy a normális fejlődés a román elem túlsúlyát biztosítja. Törvényes beavatkozásra van tehát szükség, mert ellenkező esetben nemcsak hogy az ezután következő felvételeknél jutnának többségbe a nemromán elemek, hanem a már eddig elért, a románokra kedvező aránysságot is a kisebbségek javára befolyásolnák. Ezért azt kívánja, hogy a proporcionálitást a kamara a leghatározottabb formában követelje.

Dr Ionel Pop azt igyekezett kimutatni, hogy a kamarák teljeskörű összeegyeztetése a törvényben biztosított kritériumokkal és a „diszkrecionális jog“ kifejezésének kiküszöbölésére nincs szükség, mert a választmány széleskörű hatalma nélkül a szemünk előtt lebegő célok nem érhetők el. Ugyanilyen értelemben szólalt fel ismét dr Dragomir Alexandru dékán, aki hangsúlyozta, hogy a diszkrecionális kifejezés nem olyan értelmű, hogy magasabb fórumok által ellen-

őrzésnek alá nem vethető módozatát jelentené a szelekciónak, hanem az ügyvédi kar autonómiáját kívánja kihangsúlyozni.

Kell-e mesterséges beavatkozás?

Ezután még számosan szólaltak fel, köztük ismét szólamra jelentkezett dr Fischer Tivadar is, aki rámutatott arra, hogy tizenhárom éven keresztül a román és kisebbségi ügyvédek szaporulatának arányszáma a románok javára rendkívül kedvező volt. Míg a kisebbségi ügyvédek száma 15—20 százalékkal, addig a románok javára 80—85 százalékkal növekedett. Nyilvánvaló, hogy az 1935—36. években történt kisebbségi eltolódás kivételes jelenség, ami elsősorban az ügyvédi vizsgák eltérésének következménye, amikor is a fiatal ügyvédek valóban előzöltek a kamarát, másrészt pedig egyes kamaráknál megszorításokkal éltek a kisebbségi tagok felvételénél és ezek más városokból jöttek a clujai kamarához. Eppen ezért, ha kiküszöböljük az ügyvédi kamara válságának igazi okait és a felvételeket megfelelő módon vizsgáljuk felül a normális kialakulásra mutat, semmi nem állhatja útját és

Viharos közgyűlésen lemondott az oradeai kamara vezetősége

Hat román és 4 kisebbségi tagból álló bizottságot választottak a nacionalizálási javaslat letárgyalására

Oradea, február 1. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt zsúfolásig megtelt az ügyvédi kamara díszterme s ugyaszólván a kamara összes tagjai megjelentek, hogy résztvehessenek a rendes, illetve rendkívüli közgyűlésen. Mint az előrelátható volt,

a közgyűlés példátlan izgalmas atmoszférában folyt le s bekövetkezett a nagy esemény: Zigre Miklós dr dékán és a választmány román tagjainak lemondása. Fél 11 óra tájban nyitotta meg a rendes

„Alulírottak lemondunk“
Zigre dr halk hangon jelenti be, hogy miután az ügyvédi kamara román tagjai a választmány összetételében változást kívánnak és annak román jellegét őhajtának adni, ő maga s a választmány összes román tagjai, valamint titkárai ezennel lemondanak.

A dékán bejelentésére hatalmas zaj tör ki s a teremben izgatott kiáltások hangzanak: — Nem fogadjuk el! A helyükön kell maradniok!

— Nagyon kérem a kartárs urakat — folytatja zavartalanul Zigre dr —, hogy őrizzék meg higgadságukat és nyugalmukat. En, mielőtt e lépésre szántam volna magamat, mindent megfontoltam s a lemondás visszavonásáról szó sem lehet. Hangsúlyozni kívánom, hogy köztem és a választmány kisebbségi tagjai között soha semmiféle ellentét, sem kar, sem nemzetiségi kérdésben nem merült fel, működésem alatt a legnagyobb összhang uralkodott s nyomatékosan köszönetet kell mondjak Ney Pál prodekán urnak és a választmány többi kisebbségi tagjainak.

Dr Czeglédy Miklós beszéde

Zigre dr után dr Czeglédy Miklós emelkedik szólamra s halálós csendben kezdi meg beszédét.

— A kamara történetében ma tették meg azt az első lépést, melynek az a sajnálatos következménye van, hogy az ügyvédséget két táborra osztja. Ami történt, azt mi nagyon sajnáljuk, de nem vagyunk kétségbeesve s leszögezzük, hogy az események nem a mi hibánkból következtek be.
Ezután Czeglédy dr — mint mondja — enyhíteni kívánja a helyzetet s miután a lemondás ténye nem szerepelt napirenden, a törvény rendelkezéseire való hivatkozással kéri, hogy

tűzzenek ki új közgyűlést s azon döntések el, vajjon elfogadják-e vagy sem a lemondásokat.

„Ex-lex állapota következik“

Dr Grünstein Bernát szólal fel ezután: — Ha valaki lemond s azt a közgyűlés nem fogadja el, az ex-lex — kezdi Grünstein dr. — Szerintem nincs más megoldás, minthogy a dékán ur és a román választmányi tagok lemondását vegyük tudomásul, bizzuk meg a választmányt az ügyek továbbvitelével és új közgyűlést ejszka meg a választásokat.

Elfogadják, nem fogadják el?

Miután a lemondás teremtette helyzet teljesen zavaros, Zigre dékán felteszi a kérdést: — Elfogadják-e a Grünstein-féle javaslatot vagy sem?
— Igen! kiabál a terem egy része. — Nem!

Capitol Mozgóban

Kaland az operabálon

Főszereplők: Alessandro Zillani, a nagy olasz tenor, Paul Hörbiger és Carola Höhn.

Csütörtökön indul!

STJENKA RASIN

A szezon kimagasló nagy orosz világgilmeje.

Doni kozákkórus. Vezényel: Jaroff. Főszereplők: Hans A. Schlettow, Heinrich George.

mesterséges eszközökkel azt elősegíteni fölösleges.

Ezután a két javaslat fölötti szavazásra kerül sor. Az első a kamara hivatalos javaslata volt, a másik a dr Ion Munteanu által benyújtott proporcionálitást követelő javaslata. Munteanu javaslatára 9 ügyvéd szavazott és pedig: Hariton Moldovan, Andrasiu, Hetco, Hartoaga, Popa Laurian, Gabor, Fedorca, Trambitas és Peteanu. Az ügyvédi kamara által beterjesztett hivatalos határozati javaslatot a közgyűlés majdnem egyhangulag megszavazta.

amikor sokkal vadabban viszik keresztül a romanizálást.

Jancu Cornel beszéde mély hatást gyakorolt s miután Zigre dr mond néhány szót, a közgyűlés közfelkiáltással, de nem egyhanguan, elfogadja Grünstein dr javaslatát.

Zigre dr megbizta a jegyzőkönyv ellenőrzésével Popa Todort, Bledea László dr-t, Soós István dr-t és Grünstein Bernátot, majd a rendes közgyűlést berekeszté s azonnal megnyitja a rendkívüli közgyűlést.

A rendkívüli közgyűlés

Elsőnek felolvassa a dékán az Ügyvédszövetségnek a román etnikai elem megsegítését célzó leiratát és közli, hogy a szövetségnek február 22-ig választ kell adni.

Zigre Miklós után feláll Popa Todor s miután a hét román választmányi tag lemondását trefásan kormányválságnak aposztrofálja, javasolja, hogy

a nacionalizálás kérdését egyelőre ne tárgyalják, mert a lemondás következtében előállott helyzet ezt lehetetlenné teszi. A nacionalizálás sokkal súlyosabb horderejű probléma, semminthogy a választmány mostan helyzetében foglalkozhatna vele.

Bledea László dr áll fel és javasolja, hogy delegáljanak egy 10 tagú bizottságot a kérdés letárgyalására.

Soós István dr: Tessék kijelölni, hogy mi legyen a bizottságban.

Zigre dr két percet felfüggeszti az ülést, majd pedig felolvassa a nacionalizálás kérdését tárgyaló bizottsági tagok névsorát. Eszerint:

dr Roxin Todor, dr Bledea László, dr Popovici, Péter, dr Mocan Miklós, dr Mangra Demeter, dr Jancu Cornel, dr Soós István és dr Sebestyén Sándor szerepelnek a bizottságban. Miután ezt a névsort a rendkívüli közgyűlés elfogadja, Zigre Miklós negyedkettőkor berekeszti az ülést. (P. S.)

Sigheten egyhangulag demokratikus javaslatot szavaztak meg

Sighet, február 1. (Az Uj Kelet tud.) Sigheten is nagy érdeklődés mellett zajlott le az ügyvédi kamara ülése dr Mihail Florent elnökletével. Az előki megnyitó után dr Chindris Vasile terjesztette elő a határozati javaslatot, amely többek között a következőket szögezi le:

Az ügyvédek helyeslik a nemzeti szellem megerősödését a professzionális szervezetekben, de ennek alkalmazását csak mindenki egyéni képességeinek és tudásának érdeme szerint tudják elképzelni. Az idegen elemek

kizárását a valóságban nem erősíteni meg a kamarák etnikai arculatát. Franciaország, Spanyolország és Olaszország 90 százalékban nemzeti államok és mégis elvesztik etnikai arculatukat. A határozati javaslat ezután a jelenlegi ügyvédtörvény mellett foglal állást azzal, hogy a jövő vallásos és erkölcsös szellemben nevelt nemzedéktől függ.

A határozati javaslatot egyhangulag fogadták el a kamara tagjai és lelkes tinnepülésben részesítették az elnököt.

A satmari ügyvédi kamara elutasította a nyelvviszgaról szóló javaslatot

Satmar, február 1. (Az Uj Kelet tud.) A satmari ügyvédi kamara ugyancsak vasárnap döntött az Ügyvédszövetség által kiero-szakolt etnikai számarányosítás kérdésében. Damian Titu dékán megnyitja után dr Desidan Ioan határozati javaslatot terjeszt be. Hangsúlyozza, hogy a kamara többsége Satmaron nemromán elemekből áll, de a kamara vezetőségét románok alkotják. Továbbra is szükség van a többségi elemek irányítására, de elsősorban figyelemmel kell lenni azokra az okokra, amelyek az ügyvédi kar válságát előidéztek. Tíz pontban terjeszti elő javaslatát, mely az alábbi követeléseket tartalmazza:

1. A közjegyzői működés korlátozása; 2. a községi jegyzői hatáskörének megcsorbítása; 3. a polgári törvénykönyvnek a választott bíróságokra vonatkozó rendelkezés megszüntetése; 4. az ingyenes jogsegélyezés alkalmazása; 5. minden hatóságai hivatal mellé jogügyi osztály felállítása; 6. az ügyvédi kar szindikalizálása; 7. az ügyvédi kar megszerzésére vonatkozó törvényt módosító összes intézkedések megszüntetése; 8. a kamarák taglétszámának törvény útján való rendezése; 9. az ügyvédi karba való felvételek ellenőrzése és 10. román nyelvvizsga a kisebbségi ügyvédek számára.

Dr Nannu George tiltakozik a nyelvviszgar követelése ellen. Sok román ügyvéd nem

tud románul, viszont számos kisebbségi kifogástalanul beszéli az állam nyelvét. Aki nem tud románul, az tanuljon meg. Számos felszólalás történt, melynek során az ügyvédek rámutattak a román ügyvédek számának rohamos növekedésére majd szavazás alá bocsátották dr Dersidan Ioan javaslatát. A hat első pontot egyhangulag megszavazták, a 8, 9, 10. pontot pedig 73—72—73 szavazattal 28 ellenében elvetették. Az összes demokrata és nemzeti parasztpárti ügyvédek a javaslat ellen szavaztak. Dr Damian Titu dékán ezután berekesztette a közgyűlést.

Timisoera elmaradt az ügyvédi kamara közgyűlése

Timisoara, február 1. Az ügyvédi kamara vasárnapra hirdetett közgyűlést nem tartották meg. Miután a közgyűlés nem volt kellőképpen előkészítve és határozatképtelen volt, február 7-re halasztották el annak megtartását.

— Február 7-re halasztották az újságírószindikátus közgyűlését. Bucarestből jelentik: A romániai újságírószindikátus közgyűlését február 7-re halasztották. Három jelölt fog küzdeni az elnöki méltóságért: Popescu-Necsesti, Al. Sandulescu (a jelenlegi elnök) és C. Bobes.

Hogyan bukott meg Oroszországban Trockij?

„Meg lehet jósolni előre háborút és forradalmat, egy őszi vadkacsavadászat következményeit azonban nem“

Amikor a trockizmus miatt halálraítélt Kamenev és Zinovjev még Sztalinnal együtt Trockij megbuktatásán dolgoztak

Mit irt Trockij az „epigonok összeesküvéséről“

A szovjetek központi végrehajtóbizottsága elutasította a 13 halálraítélt vádlott kegyelmi kérését. A halálraítéltet tehát ki fogják végezni. Radek pedig három szerencsésebben járt társával együtt hosszú évekre bevonul a fegyház falai közé. Az ítélet végrehajtásával azonban korántsem derült világosság a moszkvai per hátterére és igazi lényegére. Szovjetország kínai fallal van körülvéve és arról, ami e falon belül történik a legellentétebb vélemények kerülnek a köztudatba.

De nem csoda, ha az egymást követő trockista pörökből nem tud tiszta képet alkotni a világsajtó. A „trockista-pör“ számai még 1923-ra nyulnak vissza, amikor Lenin halála után Trockij kezéből kicsavarták a hatalmat. A tizenkettődik kommunista pártkongresszuson Sztalintól, Kamenevől és Zinovjevől állott az a csoport, amely Trockij ellen összeesküdött és 13 évvel később, 1936 szeptemberében Kamenevet és Zinovjevet, akik Sztalint a Trockijjal való leszámolásra ösztönözték, Trockijjal való cimborálás vádjá miatt, halálra ítélték és kivégezték.

Ugyanezzel a rejtéllyel állunk szemben Radeknek és Piatakovnak az esetében is. Közvetlenül Zinovjev kivégzése után Radek és Piatakov is cikket irtak az Izvesztijában, amelyben legnagyobb megelégedésüket fejezték ki a trockista bűnösök kivégzése fölött. Négy hónappal később a Zinovjev és Kamenev halála fölött lelkendező Radek és Piatakov bevallják a legfelsőbb törvényszék előtt, hogy évek óta konspiráltak Trockijjal és a Zinovjev-csoporttal.

Hogy mi az igazság a moszkvai pörökben, azt kétségtelenül Trockij tudja legjobban, hiszen ha konspiráció történt, úgy ennek a konspirációnak ő a feje. Trockij, aki e pillanatban Mexikóban él, következetesen követeli egy nemzetközi vizsgálóbizottság megalakítását, amelyet mint mondja, bizonyítékainak erejével megtudna arról győzni, hogy az egész per inszenzáció volt és hogy az igazi bűnösök a vádlók ruhájában rejtőznek.

Ez a nemzetközi bizottság azonban aligha jöhet majd létre, mert teljesen valószínűtlen, hogy a szovjet, amely e percben már ítéletet hozott, megjelenjen egy nemzetközi fórum előtt és nyilvánosan szálljon szembe Trockij álláspontjával.

Trockij dicsőségének utolsó napjai

A legérdekesebb probléma, ami a moszkvai perrel kapcsolatosan felmerül, az, hogy Trockij, aki 1923-ig Leninnel együtt a legfőbb hatalmat képviselte Oroszországban, hogyan bukott el és hogyan került Szovjet-országról élére az addig csaknem ismeretlen Sztalin és vele együtt az az áramlat, amelyet sztalini rezsimnek neveznek.

A „Mein Leben“ című könyvében Trockij ezt a periódust „Az epigonok összeesküvésének“ nevezi és Szovjetország történelmének ezeket a drámai napjait így írja meg:

„Sztalin, Zinovjev és Kamenev Trockij ellen“

„Az 1923-ik esztendő első heteiben történt. Közeledett a 12-ik pártkongresszusnak a napja. Lenin súlyos beteg volt és nem volt már remény arra, hogy részt tud venni a pártkongresszuson. Sürgősen felmerült tehát a kérdés, hogy ki tartsa meg a politikai főreferátumot. Sztalin a Politbüro ülésén azt mondta: „Természetesen Trockij.“ Az ő álláspontját támogatta nyomban Kalinin, Rikov és nyilvánvalóan akarata ellenére Kamenev is. En ellenkeztem. Az volt az álláspontom, hogy nem tenne jó hatást a pártra, ha valaki közülünk megkísérelné a beteg Lenint helyettesíteni. Ezuttal egyáltalában nem kellene bevezető politikai referátumot tartunk. Csak a tárgysorozat egyes pontjaihoz kellene külön-külön elmondjuk a legszükségesebbet.

Sztalin tudta azt, hogy Lenin részéről vihar fenyegeti és minden módon udvarolni akart nekem. Ujra és újra megismételte, hogy a politikai referátumot a központi bizottságnak legbefolyásosabb és legnépszerűbb tagja, vagyis Trockij kell, hogy megtartsa. A párt nem vár egyebet és nem is értene meg más megoldást. E fáradozásai révén, hogy macska módjára hizelegjen nekem, még idegenebb lett a számomra, mint amikor nyiltan ellenségeskedett velem.

Kaukázusból hazakerkezett Zinovjev. Háttam mögött szünet nélkül frakciós tanácskozásokat folytattak, abban az időben még egészen szűk körben. Zinovjev kijelentette, hogy ő akarja megtartani a politikai referátumot. Kamenev pedig megkérdezte az „öreg megbízható bolsevikleket“, akiknek a

többsége 10–15 éven keresztül távol tartotta magát a párttól: „Vajjon tényleg meg fogjuk-e engedni, hogy Trockij legyen a párt és az állam egyedüli vezére? Közben egyre intenzívebben hánytorgatták fel a „multimat.“ Emlékezni kezdtek Leninnel való régi differenciáimra. Ez lett Zinovjev specialitása.

Ezalatt Lenin egészségi állapota folyton romlott. Erről az oldalról tehát semmilyen veszedelem sem fenyegette Sztalint. A trio tehát elhatározta: a politikai referátumot Zinovjev fogja tartani. Amikor hosszú előkészítés után a kérdést a Politbüro elé terjesztették, nem ellenkeztem. Nyílt véleménykülönbségről nem volt szó, hiszen a trionak nem is volt saját vonala.

Trockij és a parasztkérdés

A Politbüroban először vita nélkül elfogadták az iparra vonatkozó javaslataimat. Amikor azonban kiderült, hogy Lenin nem fog már vissztérni munkájához, hirtelen fordulatot készítettek elő. Most már a lehetőségek után kutattak, hogy a pártot ellenem élezzék ki. Az utolsó pillanatban, közvetlenül a kongresszus összehívása előtt, Kamenev az én már megszavazott javaslatomhoz kiegészítő indítványt nyújtott be a parasztságot illetően. Nincs értelme, hogy e helyen Kamenev korrekciójának lényegéről beszéljek. Ennek a korrekciónak nem volt sem teoretikus, sem politikai értelme, csupán provokációs jellege. Azt a célt szolgálta, hogy alátámassza azt az akkor ellenem még csak a kulisszák mögött terjesztett vádat, hogy lebecsülöm a parasztságot. Három évvel később Kamenev, amikor Sztalinnal szakított, sajátos cinizmusával elmesélte nekem, hogyan terjesztették mesterségesen rólam ezt a vádat, amiben a vádemelők közül természetesen egyik sem hitt.

Hogyan tépázták meg Trockij tekintélyét a tömegek előtt?

Az összeesküvők számára a legnagyobb nehézség abban rejlett, hogyan tudjanak engem kompromittálni a tömegek előtt. Zinovjevet és Kamenevet ismerték a munkások és szívesen hallgatták beszédeiket. Morális autoritásuk azonban a pártban nem volt. Még élénken élt az emlékezetben min-

denkinek az 1917. évi magatartásuk. Sztalint pedig az öreg bolsevikok szűk körén kívül akkoriban csaknem senki sem ismerte. Néhány barátom így szólt: „Sztalinek sohasem fognak merni ön ellen fellépni. A nép tudatában az ön neve elválaszthatatlanul össze van forrva Lenin nevével.“

En azonban más véleményen voltam. A személyi tekintély ugyan a politikában, különösen a forradalmi politikában bár hatalmas, de nem döntő szerepet játszik. Sokkal mélyebb események, vagyis tömegjelenségek határozzák meg utolsó fokán a személyi tekintélyek sorsát.

Az ország és a külföld objektív eseményei ellenfeleim malmára hajtották a vizet. Feladatuk azonban még sem volt könnyű. A párt-irodalom, a sajtó, az agitátorok még a tegnapi napokból éltek, amely napokra a Lenin-Trockij név nyomatja rá bélyegedett.

Trockij emlékirataiban ezután elmondja, hogy az 1923. év derekán hogyan fordult elene Lunacsarski is, aki Zinovjevvel irt dicserő cikket, amelynek sorai között Trockij akarta kisebbiteni, majd Jaroszlavszki, aki korábban a hódoló cikkek egész özönét írta Trockijról, de lassan szívós támadásba ment át és végül maga Sztalin, aki az októberi forradalom első évfordulóján meg azt állította, hogy az októberi forradalom előkészítése kizárólag Trockijnak köszönhető, míg 1923-ban már hangosan hirdette, hogy „egy a pártban, mint az októberi forradalomban nem játszott, de nem is játszhatott lényeges szerepet Trockij.“

A trio — írja Trockij tovább — egymaga semmiestire sem állhatott volna meg velem szemben. Csak Lenint állíthatta velem szembe. Ehhez azonban szükséges volt az, hogy Lenin elveszítse a lehetőségét annak, hogy szembeállhasson a trióval. Más szavakkal, a trió győzelméhez egy reménytelenül beteg Leninre, vagy pedig neki a mauzóleumban behalzsamozott holttestére volt szükség. Még ez is kevés volt azonban. Szükséges volt az is, hogy a kampány idejére én kiválasszak a harcból. Ez meg is történt 1923. őszén.

Lenin, a szenvedélyes vadász

Trockij a továbbiakban elmondja, hogy sorsának alakulásában, hogyan lett végzetes jelentőségű vadászszennvedélye és a körül-

mény, hogy 1923. őszén Iván Wasziljevics barátjánál vadkacsára vadászott:

„Lenin — írja emlékirataiban — Trockij szenvedélyes vadász volt, de ritkán vadászott. Vadászaton rendkívül hirtelen volt, annakellenére, hogy nagy problémákat óriási türelemmel és kitartással oldott meg. Ahogy a zseniális stratégák rendszerint rossz sakkjátékosok, épúgy lehetnek zseniális politikusok, középszerű vadászok. Emlékszem rá, hogyan panaszkodott Lenin szinte kétségbeesetten nekem, mint valami jóvá nem tehető dologról, hogy egy hajtóvadászaton huszonöt lépés távolságról elhibázta a rókát. Megértettem és szívem részvételt telt el iránta.

Egyetlen egyszer sem sikerült nekem Leninnel együtt vadászaton résztvenni; noha többször megállapodtunk a vadászati időpontjában is. Az átalakulás első éveiben ilyesmire még gondolni sem lehetett. Lenin ugyan többször utazott Moszkvából vidékre, de alig volt ideje kiszállni a vonatból, vagy az autójából, s vadászpuska egyetlenegyszer sem került a kezébe. A polgárháború utáni években pedig engem akadályozott meg mindig valami váratlan esemény valahányszor Lenin vadászni hívott. Azután Lenin megbetegedett. Röviddel azelőtt, hogy ágyba döntötte a kór, a Sosa folyó mellé beszállított meg vadászalózkodni. Lenin autója azonban utközben elakadt, én pedig nem várhattam meg. Amikor az első szélütés után felépült, mindenáron vadászni szeretett volna. Végül is az orvosok megengedték: azzal a feltétellel, hogy nem farszítja túlságosan ki magát. Valamilyen mezőgazdasági tanácskozás alkalmából Lenin Muralovhoz fordult:

— Szokott Ön gyakran vadászni Trockijjal?

- Néha — hangzott a válasz.
- Nos és hogyan, eredményesen?
- Megesik az is.
- Nem vinnének el engem is?
- Megengedi az orvosa? — kérdezte óvatosan Muralov.

— Hogyne, persze, hogy megengedte. Majd szólni fogok, hogy menjünk együtt.

Hijts Vladimir azonban nem jelentkezett a vadászatra. A betegség jelentkezett, s azután a halál.

„A végzetes vadkaca-vadászat“

Mindent azért meséltem el, hogy megmagyarázzam: miért tartózkodtam 1923-ban egy októberi vasárnapon a Sabolotjei mocsarakban. Az éjszaka hideg volt, posztó-csizmában ültem a csónakomban. Reggel derekasan süttött a nap, s itt-ott felszártott a mocsaras mező vizét. Az országuton végtelenül sok autóm. A csónakomtól az országutig nem volt több, mint 100 lépés. Amint posztócsizmámmal beléptem a mocsárba, jég hideg vizet éreztem. Mig ugrólépésekkel elértem az autót, teljesen átfagyott a lábam. A sofőr mellé ültem, akivel vállvetve kúzdóttam végig a polgárháborút. A hüllés azonban legyőzött. Agynak dőltem. Influenza után kriptogen láz támadt meg. Az orvosok megtiltották, hogy elhagyjam az ágyat. Így feküdtem végig az ősz másik felét és a telet. Ez azt jelentette, hogy az 1923. évi „trockiista“ diskusszió egész ideje alatt ágybanfekvő beteg voltam. Meg lehet jósolni előre forradalmat és meg lehet jósolni a háborút. Egy őszi vadkaca vadászat következményeit azonban nem.

Lenin Gorkiban feküdt, én a Kremlben. Az epigonok kiszélesítették az összeesküvést.“

Select Muzgó Jön: Select Muzgó
Clark Gable, Mirna Loy, Jean Harlow
kiváló trió legújabb filmje:
Féltékenység
Ma: **STUART MARIA**
főszerepekben: **Frederic March, Katherine Hepburn**

Államellenes izgatás vádjával letartóztatták egy aradi állami hivatal tisztviselőjét

Németországi barátónla nyílt arosságra hozta a tisztviselőt egyik magánlevele

Arad, február 1. (Az Uj Kelet tud.) Az aradi rendőrség szombaton őrizetbe vette az erdészeti hivatal egyik magyar nemzetiségű tisztviselőjét, akit az állam határain kívül történt államellenes izgatással vádol. A tisztviselőt egy németországi barátónjének levelet irt, melyben Hitlerrel és Mussoliniról magasztaló kifejezésekkel élt, de ugyanakkor a romániai állapotokat kritizálta. A németországi barátón a levelet az egyik berlini lapban nyilvánosságra hozta.

Az ügyészség ennek alapján indította meg az eljárást a tisztviselő ellen, akit kihallgatása után a vizsgálóbíró szabad-

lábra helyezett, az ügyészség azonban a végzés ellen fellebbezéssel élt. Hétfőn délután került az ügy a törvényszék elé, mely elrendelte a tisztviselőt letartóztatását. Az ügyészség ennek alapján ma délben kihirdette a letartóztatási végzést a tisztviselő ellen.

— Prostatatultengésnél és hólyagtágulásnál igen fontos, hogy a betegnek erőlködés nélkül legyen mindennap könnyű békülése s ez még az öregkorban is egy kis pohár természetes „Foreno József“ keserűvizel biztosan elérhető. Az orvosok ajánlják.

SPORT

Apró uti kellemetlenségek után megérkezett Badenbe a román asztaliteniszeczők csoportja

A NASz kongresszusa véget vetett a „pötyögötés”-nek

Baden-Baden, február 1. (Az Uj Kelet tud.) Románia asztalitenisz válogatott csapata viszontagságos ut után tegnap este ideérkezett. Már a határnál kellemetlensége volt a csapatnak, mert a vámisztviselők alaposan feltúrták csomagjait. A magyar vonalon a jegyekkel volt baj. Badenben újabb meglepetés várta őket: a csapat kísérteties számára nem voltak fenntartva szobák. Ezzel szemben a versenyzők igen kellemes elhelyezést nyertek.

Tegnap este összeült a nemzetközi asztali tenisz szövetség kongresszusa, amely rendkívül fontos határozatot hozott. Szavazattöbbséggel úgy döntöttek, hogy a jövőben a két szettre menő (best of three) mérkőzések nem tarthatnak tovább 1 óránál, míg a három nyert szettre menő mérkőzések (best of five) nem léphetik át a 105 percet. A határozat hivatva van véget vetni az ugynevezett „pötyögötés” stílusnak.

Zamfirescu román versenyző harmadik lelt a montecaroi csillagtúrán

MONTECARLO, február 1. A csillagtúrát a svédországi Stavangorból elindult Beque-Quinlin francia pár nyerte. Zamfirescu román versenyző harmadikként futott be, Cristea 18-ik lett a hatalmas mezőnyű versenyben.

A Bragadiru nyerte a bucuresti jég-hokki d'erb

Bragadiru—Telefon Club 1:0 (1:0, 0:0, 0:0)

Cluj, február 1. (Az Uj Kelet tud.) A befejezéshez közeledő jég-hokki nemzeti bajnokságban tegnap Bucarestben a Bragadiru—Telefon Club derbit játszották. A mérkőzésnek különös jelentőséget az adott, hogy amennyiben a Telefon Club győz, még esélyese lehet a bajnokságnak. A mérkőzést azonban a Bragadiru nyerte 1:0 (1:0, 0:0, 0:0) arányban. A Bragadiru kis szerencséjével ugyan, de megérdemelten nyert. Ezen győzelménél a Bragadiru az első helyre jutásért való küzdelemre minősítette magát.

Dragos Voda—CS Miercurea Ciuc 2:0 (0:0, 2:0, 0:0) Cernaui, február 1. A miercurea ciuci jég-hokki együttes második mérkőzését játszotta Cernauiban. Ellenfele ezúttal a Dragos Voda volt, amelytől 2:0 arányban vereséget szenvedett. A mérkőzés tartama alatt havazott és ez megnehezítette a játékot, a honi együttes azonban jobb volt ellenfelénél s így az eredmény reális.

A bajnokság állása a következő:

1. Dragos Voda	7	6	—	1	16	6	12
2. Jahn	8	4	1	3	9	10	9
3. Telefon Club	6	3	1	2	11	5	7
4. Bragadiru	4	3	—	1	5	3	6
5. Universitatea	7	1	—	6	7	16	2
6. CS Ciuc	6	1	—	5	3	11	2

Csehszlovákia—Románia jég-hokki mérkőzés Prágában. Románia jégkorongválogatottja február 12-én Prágában játszik Csehszlovákia csapatával.

Bécs. Az osztrák páros műkorcsolyázó bajnokságot, a várakozásnak megfelelően, a Pausin-testvérek nyerték.

A CAO-Crisana vegyes csapat vasárnap Baselben játszott. Ellenfele a Nordstern együttese volt, amelyet 2:1 arányban legyőzött.

Düsseldorf. Hollandia—Németország 2:2 (1:1). Hatvanháromezer néző előtt, köztük közel huszezer holland, játszották a holland-német válogatott labdarugómérkőzést, amely 2:2 arányban eldöntetlenül végződött. A holland válogatott csapat kemény ellenállását vetett az otthonában magabiztos német csapatnak. Bíró Leklerq, Franciaország.

Bécs. Libertas—Vienna 2:1, Rapid—Mer-cud 7:0, Favoritner—Vacuum 3:1, FC Wien—Vineberg 15:3, Wacker—Alfa 2:1. Barátságos mérkőzések.

Arad. AMEFA—Astra 9:0 (4:0). Az AMEFA első edzőmérkőzése. A gólokat Praszler (3), Pernecky (3), Batrin (2) és Szaniszló lőtték.

Timisoara. Chinezul—Galvani 9:2 (7:0). Klimek (3), Hertzog (3) és Losonczy (3), illetve Gilicze lőtték a gólokat.

Az országos gyorskorcsolyabajnokságokat, amelyek vasárnapra Clujra voltak kitűzve, a kedvezőtlen időjárás miatt nem lehetett megrendezni. A versenyek ma lesznek.

Zürich. Kanada—Svájc 5:2 (0:1, 2:0, 3:1). Válogatott jég-hokki mérkőzés.

Tizenhetezer lejes edzőt szerződött az Unirea Tricolor. Bucurestiből jelentik: A ki-esési zónában küzködő Unirea Tricolor sportegyesület a tavaszra új edzőt szerződött. Hír szerint külföldi neves edzővel folytat tárgyalásokat, akinek 18.000 lejes havi fizetést és egyéves szerződést ajánlott fel.

A Venus labdarugócsapatát újabb görög játékosal erősítette. Teodor Beffa a neve az új szerzeménynek, aki már meg is érkezett Bucurestibe és a tavasszal a Venus-csillagos inget ölti magára. Beffa középcsatár.

Tizenöt nemzet vesz részt a jég-hokki világbajnokságon. Londonból jelentik: A jég-hokki világbajnokságra tizenöt nemzet adta le nevezését. A világvárosokra 240 versenyzőt várnak, akik egyetlen szállodában lesznek ellátva. A költségek fedezésére 10 ezer fontot irányoztak elő.

Sepi a Ripensiaé. Bucurestiből jelentik: Befejezett tényként közli a Venus, hogy Sepi a Ripensia játékosa. A Ripensia 152.000 lej kártérítést fizet a Venusnak a volt válogatott labdarugó szabaddátételéért.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Teiko Kiwa az Operában

Japán pillangó kisasszonyt hozott vendégül szombaton este az Opera. Teiko Kiwa-t régi, jóhíre előzte, ami azonban nem volt elegendő ahhoz, hogy versenyre keljen az alaposan felszított helyárrakkal szemben a közönség részéről jogosan felmerült idegenkedéssel. Teiko Kiwa kétség-telenül a jó énekesnők közé tartozik, de azonfelül, hogy japán, nem nyújt többet, mint amennyit még legalább kétszáz európai énekesnő nyújtani tud. Hangjának különleges érzéki színe így is emlékeztet azokra az időkre, amikor ez a hang még teljében lehetett és őszintén élvezhettük az énekesnő szép, finom előadó művészetét. Főleg meglepett az, hogy Teiko Kiwa egyáltalában nem igyekezett „japánosan” tipegni. A közönség, mely hozzászokott ahhoz, hogy a helyi énekesnők könnyed tipegéssel nehezítik meg munkájukat a Pillangó kisasszony minden előadásán,

Uj futó-csillag Amerikában. Newyorkból jelentik: Egy fedettpálya atlétikai versenyen új sprinter fedeztek fel. Az új csillag neve, akit tehetségben a Metkalfé és Owenszel hasonlítanak össze, Herbert West. Első versenyét a 100 méteres síkfutásban 10.6 idővel nyerte.

Krizisben a török labdarugás. A török vezetők egyetemes és a szövetség között kitört a harc a nyílt és professzionizmus bevezetése körül. Egyelőre a sajtó hasábjain vivják meg csatáikat az érdekelt felek. Az egyetemes mozgalom élén a Fener Bagose és a Günes Klub áll. Amint a vezetők kijelentették: már képtelenek „amatőr” játékosaik anyagi igényeit kielégíteni. Ha a jelenlegi helyzet fennmarad, lehetetlenség fenntartani a fegyelmet a csapatokban. Viszont pedig ennek csak a török futball nagy visszaesése jár majd a nyomában. A szövetség és a testnevelési tanács hallani sem akar a hivatásos rendszer bevezetéséről. Azt hangsúlyozzák, hogy a Nemzeti Liga bevezetésével már éppen elég eredményt tettek a futballnak. A játékosok egy része — persze a jobbakk — a klubok pártján állnak.

AUSZTRIA NEM VESZ RESZT A JÉGHOKKI VILÁGBAJNOKSÁGON. Bécsből jelentik: Az osztrák jég-hokki szövetség úgy döntött, hogy válogatott csapatát nem küldi el a londoni világbajnokságra.

Anglia nyerte a kettősbobvilágbajnokságát. Cortina d'Ampezből jelentik: A kettős bob világbajnokságát Anglia nyerte. 2. Olaszország, 3. Svájc, 4. Csehszlovákia.

A nemzetközi siugróversenyt Garmisch Partenkirchben a norvég Birger Ruud nyerte meg 77 és 82 méteres ugrásokkal.

szinte kifogásolta, hogy ez a japán énekesnő normálisan mer lépni a színpadon. Partnerei közül Spätaru és Pitei Georges-cu asszony tetszetek a közönségnek. (b.)

A Betyár kendője, székely műkedvelőkkel. Február hetedikén kimagasló eseménye lesz városunk műkedvelő életének. A Székely Alkalmazottak Társasága jönni műkedvelő gárdája hozza színre a Betyár kendője című, rég nem látott népszínművet. A próbák már javában folynak, a szereplők a legkitűnőbb műkedvelők közül kerülnek ki. Tekintve, hogy a nagyszerű műkedvelő gárda minden előadása rendkívül jól sikerül, a Betyár kendője színrehozatala is, általános érdeklődésre tarthat számot. Mint értesülünk a jegyelvétel már megkezdődött s így mindenki érdeke, hogy minél előbb biztosítson jó helyet magának.

ROMAN OPERA MUSOLA

Szerda, február 3: A bucuresti Comedia Színház turnéja. (Lény Caler).

Péntek, február 5: Az eladott menyasszony. Szombat, február 6: Piros rózsák. (Iakolai matiné.)

A DAVILA SZÍNHÁZ MUSORA:

Február 7-én délután 3 órakor: Betyár kendője. (A Székely Alkalmazottak Társasága műkedvelő csoportjának előadása. Olcsó helyárrakkal.)

VERMOUTH BRANCA a legjobb élvágygerjesztő

ROYAL MOZGÓ MUSORA:

Bosnyákok. Az első film a bosnyákok regényes, kalandos életéből. Harcol, küzdelmek. Érdekes, izgalmas, mindvégig lebilincselő cselekmény. Főszerepekben Brigitte Horney, Willy Eichberger, Attila Hörbiger. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor. Műsor előtt a legújabb Fox világhírűd.

EDISON MOZGÓ MUSORA:

Hétfőtől parádés műsor: I. Baskircseff Mária. Darvas Lili, Járay János, Szőke Szakáll. II. A vágy. (Vigyázz, ha jön a szerelem). Jean Harlow, William Powell. Mindkét filmben román és magyar feliratok vannak. Helyrak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKÁS MOZGÓ MUSORA:

Kedden, szerdán 3, 6 és 9 órakor. Román-magyar feliratok. I. A halál vakációja. Dráma. Fősz: Frederich March és Evelyn Venable. II. Variete titka. Nagytechnikájú revü-film. Fősz: Carl Bissos és Kitty Carlisle.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésű egy 25 3 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzéslevelet csak úgy továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Jól bevezetett kereskedelmi képviselő, akinek birtokában az egész ország területét utazza, jutalékos alapon képviseletet keres. „Agilis” jellegre a kiadóra.

Melyik biztos egzisztenciájú izr. ur-ember, 40-55 éves korig venne feleségül csinos 35 éves gyermektelen izr. özvegy urat, aki neki jó feleség, esetleg gyermekeinek szerető anyja lenne. Hozománya 150.000 lej készpénz, két szoba konyha berendezés. Jelige: „En is árva voltam”.

Keresünk megvételre jó állapotban levő stabil vagy félstabil gőzkazánt 40-50 négyzetméter közötti fűtőfelülettel (esetleg nagyobb) legalább 10 atmoszféra megengedett nyomásra. S. A. Mercur Tg-Mures.

Könyvelésben és adminisztrációban jártas

fiatal, agilis tisztviselő

azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok az eddigi működés feltüntetésével „Energikus” jelige alatt a kiadóra küldendők.

Keresek önhibáján kívül elvált, intelligens, modern, vallásos unokahúgom részére, kinek szép, berendezett lakása van 45-55 éves, egzisztenciával rendelkező uriembert. Csakis komoly és teljes címmel ellátott ajánlatot kérek „Jólelkű jellegre” a kiadóra.

Házat jelzőlőkölcsönrel terhelve 1/2-1 millió lejig keresek megvételre. Részletes ajánlatok „Garantálva” jellegre a kiadóra kéretnek.

Egyszoba, konyhával lakást keresek, lehetőleg fürdőszobával. Dan. Pascu fűszerüzlet Piata M. Viteazul 22.

Intelligens, komoly, jömegjelenésű 40 éves nő, házvezetőnői állást keres, vidékre is megy. „Komoly és megbízható” jellegre. a lap kiadójába.

Komplett sifelszerelés ruházattal olcsón eladó. Reg. Ferd. 31. III. em.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

SZEP LAKÁS. BOLDOGSÁG. Nezzé meg SZÉKELY és BÜBÖRGYÁR és RETI állandó kiállítását

BUCURESTI TGMUREŞ

TACHE IONIDIU 4

KIVÁNSÁGÁRA KIVÜLDÖZŐ MEGH-ZORTYUNHAT EREDETI PASZAMINÁL

(15)

LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ ÖNÉLETRAJZA

XIV. FEJEZET

ORO, AZ IGAZSÁG ISTENE

Oro büntetései. Érvelés LoBagola ellen. A rendkívüli tanács. A gyűlést befejezik. Atyám vádat emel. Bátyán rémülete. A „Kör“

A következő napokon bátyám minden uton-módon igyekezett kedvemben járni, de atyám, amennyire csak lehetett, távoltartott tőle. Ami Gumát illeti, ugyanez volt az eset nála is. Az asszonyok, akik oly kegyetlenül szidták és kizárták a szegény lányt, most kedveskedni akartak neki, de O-lau-va-li szintén távol tartotta Gumát, csak éppen a nekik szóló parancsot teljesítették. De ezt azután rendkívül kegyetlenül.

Eljött Oro isten legközelebbi hét napja és mindenki felkészült erre. Oro istenség hét napja alatt az asszonyoknak nem szabad mutatkozniuk és amíg a hét nap el nem múlik, el nem hagyhatják házukat. Oro első éjszakáján semmi rendkívüli sem történt. Se Guma, se én nem járultunk Oro elé, mert semmi rosszat sem cselekedtünk. De nem haladt el az isten előtt az a kisfiú sem, aki a történetet elmondta, de nem haladt el Oro isten előtt bátyám se. A kisfiú, aki megesküdt arra, hogy amit elmondott, az igaz, fétis-imádó volt. Bátyám pedig az idegen nemzetség vallását követte. Ahhoz tartozott. A kisfiú a saját hitorsosai közül senkitől sem kérhetett tanácsot, mert nem akadt volna fétis-imádó, aki felbátorította volna őt arra, hogy tartson ki a rossz mellett, amit elkövetett. Bátyám a mi hitefeleketünk rabbijához fordulhatott volna és vele megbeszélhetné volna a dolgot, mielőtt Oro istenség elé járult.

Bár ha mi teljesen külön nép vagyunk és vallásunk teljesen más, mint a fétis-imádóké, azért mégis kötelesek vagyunk magunkat alávetni a tabuk és titkos szervezetek parancsait követve a fétis-törvényeknek. De egy valamivel előnyben vagyunk a fétis-imádókkal szemben, van hét rabbin, aki hitünk és erkölcsünk őre. Nehéz és kétséges kérdésekben tanácskozhattunk rabbijainkkal. A mi ügyünkbe rabbi nem akart beavatkozni. Mert az nagy szégyent jelentett volna a mi saját hitközösségünkbe, ha ő elkövette volna azt a rettenetes gonoszságot, hogy valakit a saját véréből a másik népnek kiszolgáltassa. Így azt tanácsolták bátyámnak, hogy a kisfiú után járuljon ő is Oro isten elé és mondjon el mindent, amit erről az ügyről tud. Történetük minden az igazság szerint.

A következő éjszaka újra felhangzott Oro hívása és még vahosabb, még háborzongatóbb volt, mint valaha is. Három férfi jelent meg Oro előtt. Mindegyiket feleségei vádolták be. Mindegyikük férfinak tíz-tíz felesége volt és az volt a vád ellene, hogy utolsó feleségénél tulságosan hosszú ideig maradt. Az egyik férfi megtagadta, hogy egyik feleségével menjen, a másik főfeleségét a maga házába vette, hogy vele együtt éljen és azt tartotta, hogy ez az asszony túl gyengécske ahhoz, hogy a tanyán dolgozzék a többi asszonnal. A harmadik a főfeleségével élt egész idő alatt. Mind a három férfit megfosztották feleségeiktől és mind a hármat úgy megcsönkítették, hogy az egyik közülük meghalt, a másik kettő pedig az emberek gunyjára az „agha“-k (eunuchok) tanyájára nevelték. Ugyanezen az éjszakán még sok büntetést róttak ki. Két lánynak levágták az ujját, mert lopott, egy fiút pedig az Oghoni társaság halálra ítélte, mert nem engedelmességet.

Az a kisfiú, aki engem feljelentett, ezen az éjszakán sem jelent meg Oro előtt. A harmadik éjszakán azután mégis megjelent és elmondta történetét. Elmondta, hogy nincs jóbarátságban Ibn LoBagolával és hogy a többi fiú sem barátkozik vele, mert egészen szokatlan, hogy Ibn LoBagola a lányokkal beszélget és játszik és mert Ibn LoBagola tiltott szokásokat hárított az országba. Elmondta, hogy bátyámnak azt mesélte, hogy sokszor látott engem Gumával és hogy Ibn LoBagola bátyja biztatgatta folyton, hogy mondja el újra és újra ezt a dolgot és minden egyes alkalommal kibővítette néhány szóval mondókáját.

Az így vitássá vált és addig nem lehetett ítéletet hozni, amíg újra össze nem hívták

azt a rendkívüli tanácsot, amely először hallgatott ki bennünket. Bátyám szintén megjelent Oro előtt, vallomása rövid volt. Azt mondta, hogy cselekedetében nem vezetett rossz szándék és csak az igazság keresése hajtotta, amikor saját apjai fia ellen vádat emelt. Oro napok alatt se atyám, se öreg főnök O-lau-va-li nem aludt, mind a kettő jelentést kapott Oro öeitől, hogy mi történik és olyan gyorsan, amennyire csak lehetséges volt, akarták az ügyet elintézni.

Oro utolsóelőtti napján vallott bátyám Oro előtt. Sohasem felejttem el ezt a napot. Ha akkor Gumát és engem elítélnék, házasságunkat még egy évvel el kellett volna halasztanunk, olyan égési sebeket szenvedtem volna.

Összehívták hát a rendkívüli tanácsot. Ó, micsoda gyűléseket. Guma és én sirva fakadtunk. Egymást sajnáltuk. Én még gyöngyöztem a megverés után és ugyanolyan gyöngyöztem a szegény virágom, Guma. Az én hazámban a könyvek nem keltenek szánalmat, hanem inkább megvetést, de mindhiába, mi mégis sirunk. Most, hogy leírom ezt, megint könnyelábad a szemem. Összinté meggyőződés, hogy bátyámat kötelességérzés és nem gyűlölet vezette ellenem. Mert bár bátyám istenítéletet kért ellenem, kinpadra vitetett és megkorbácsolatott azért mégis igazságérzete volt cselekedetének rugója. Vajjon nem tapasztaltam-e sok különös dolgot a négy év alatt, amelyet hazámon kívül töltöttem el? Amikor a gyűlés véget ért és nekünk igazságot szolgáltatott, apám odanyújtotta kezét, hogy csókoljam meg. Hogy megragadtam és megcsókoltam ezt a kezét! Soha életemben nem csüngtem úgy atyám kezén, mint most. Guma az öreg főnök, O-lau-va-li lábát csókolta és mosta könnyeivel. Valamennyi jelenlévő felnőtt kezét megcsókolunk és megkönnyebbülve leültünk.

Készséggel beleegyeztem, hogy annyi feleséget veszek el, amennyit atyám csak akar és ez nem volt könnyű vállalkozás, mert őt egyidejűleg hat lányt jelölt ki számomra. Ez kissé elütött a rendes szokástól, de atyám nagyon akarta és én meghajoltam akarata előtt.

Apám felállott, mi arra vallott, hogy vihar dul kebelében és a következőket mondta a tanácsnak:

— Meglehet, hogy annak az anyának az apja, akinek a fia engem apjának nevez, nagyon futott az után az asszony után, ki azt az anyát szülte, aki életet adott ama fiú anyjának, aki engem apjának hív. Hacsak futott utána, örüljünk ennek, de egészen világos, hogy utól is érte, le is fogta és hajam a tanu, hogy ez a nőstény egy majom volt.

Ez rettenetes kijelentés volt. Szegény bátyám felsikoltott, az izzadáts csak úgy ömlött róla és jajgatva kérte a fő varázsló-örvost, hogy óvja meg saját apjának kíméletlen szavaitól.

Öreg főnök, O-lau-va-li, ugyancsak felemelkedett helyéről és beszélni kezdett. Halk hangon indult meg ajkáról a szó, de azután egyre izgatottabb lett és kiáltással nőtt. Azt követelte, hogy az ügyet terjesszék a Kör elé. A Kör az én hazámban nagyon rossz dolgot jelent. Ha bárkit is bevádolnak egy Kör előtt, az mindig a legborzasztóbb halálok halálával hal meg a király kényére. A Kör ősrégi intézmény és csak ritkán alkalmazák. Eredetileg azzal a céllal alakult, hogy leleplezze azokat, akik szívükben gonosz szándékkal járnak és akik összeesküvést szönek a király ellen. A javasemberek és varázsló-örvosok alkotják az egyes „Kör“-öket és az ő feladatuk kiszimatolni a bűnös embereket. Ezt az eljárást voltaképpen már eltörölték, de újra és újra fel lehetett élesíteni a „király kényére“. Így hát, mikor öreg főnök, O-lau-va-li kiáltva követelte a fővarázsló-örvostól, hogy döntsön a Kör, bizonyára azt akarta elérni, hogy bátyámat véggezzék ki.

Népem főrabjája kényszerítette atyámat,

hogy tiltakozzék a rettenetes javaslat ellen. Apám hangosan mondta:

— Fiannak egyetlen csepp vére se hulljon!

Apámnak az a néhány szava, hogy „Fiannak egyetlen csepp vére se hulljon!“, azt jelentette, hogy ő azt kívánja, hogy az én ügyemből kifolyólag se én, se senki más az ő családjából ne haljon meg. Hogy összehívassák a Kör-t, ahhoz előbb O-lau-va-li-nak meg kellett volna szereznie a király beleegyezését, de csöppet sem látszott valószínűnek, hogy a király új életre keltse ezt a régi hagyományt, ha nincs az ügyben személyesen érdekelve. És azután latba esett még az is, hogy egy olyan család egyik tagjának az életéről volt szó, melyet a király avatott nemessé és maga a család feje, ez a nemes ember, elrejtezte a tervet. O-lau-va-li belátta mindezt és arra szorított csak, hogy teljesedjék a tanács határozata.

A tanács gyorsan döntött. Az ítélet az volt, hogy szegény bátyámnak nyilvánosan kitépték a szakállát és az ostoba kisfiúnak felmetszték a nyelvét, mert rosszakaratúan hazudott. Apám három napig tartó ünnepet rendezett annak öröme, hogy Guma és én ilyen elégtételt kaptunk és megengedte, hogy folytassuk házassági előkészületeinket.

Hátam még sajtott az istenítélet kegyetlen korbácsütéseitől, de gyorsan felejtettem — hiszen Guma a feleségem lesz... Soha, soha ezt nem felejttem el.

Megint feltámadt bennem a vágy, hogy elhagyjam hazámat, mert odahaza minden bosszantott és sértett engem. Nehézséget csak az okozott, hogy milyen biztos uton-módon kerüljek ki. Atyám sohasem adott volna mellém kíséretet és azt is tudtam, hogy mindenkit visszariaszt attól, hogy segítse eltávozásomat, de én akkor nem sokat törődtem ezzel. Meg kellett várni a házasságomat, mielőtt arra csak gondolhattam volna is, hogy újra elhagyjam hazámat. Mintha csak piknikre készülődtem volna, úgy éreztem magam az esküvői előkészületek sok próbája és ünnepe alatt. Arról még almodni se mertem, hogy inkább temetésre készülök. Igen, temetésre, mert nem gyilkolták-e meg az asszonyok virágát? Vajjon nem voltam-e akaratlan, ártatlan okozója annak, hogy a mi barbár, kegyetlen fétis-törvényeink megtörték szívét egy valódi férfinak, mert ezek a törvények azt a látszatot keltették és erősítették meg, hogy Guma már az esküvőnk előtt teljesítette házassági fogadalmát.

És elkövetkezett a végzetes éjszaka, miután tizennégy hosszú hónapon át várt és várt Guma és hordta a szüzességi álarcot. A házasságközvetítők előzetes vizsgálja jól sikerült mindkettőnk részéről. De az általános vélemény az volt, hogy a lány több lesz számomra, mint egy házasság.

Ez is egyik fontos oka volt annak, hogy mért sürgette atyám olyan nagyon a házasságot. Meg akart menteni a megvetéstől, mert otthon az emberek megvetettek engem, mert tengerentútra keltem és visszajöve idegen nép szokásait követtem. Atyám nehezen győzte meg a fétis-örvost arról is, hogy én a fia voltam és hogy nem lakik bennem gonosz szellem. Ezért első teendője az volt, hogy feleségül adja hozzám azokat a lányokat, akikkel már előzőleg eljegyzett és azt parancsolta, hogy a sorban a gyönyörű Guma legyen az utolsó, akit mi „főasszonynak“ hívunk.

Egész jól végeztem el a szertartásokat, bár valódi jelentőségükkel alig voltam tisztában.

Nem mindennapi dolog, hogy egy fiú egyszerre hat lányt vegyen el. Velem másképpen állt a dolog, mert elhagytam a hazámat és atyám nem volt tisztában szándékaimmal. Ezért mindent elkövettem, hogy leköссön engem és a fétis-nép megbecsülését ne veszítse el. Így ha jól meggondoljuk a dolgot, meglehetősen erős próbának voltam alávetve.

Sorban vezették elem új feleségeimet, a házasságközvetítők pedig szüntelenül énekeltek.

Egyszerre azután az ének és zene megszűnt, a térségen hirtelen csend támadt. Határozottan emlékszem, hogy megszállt a félelem, mert nem tudtam mi történik, hogy mindez mit jelent. Semmi beszéd, semmi tréfálkozás. Amikor egy ifju siheder tréfál-

kozni akart, mindenki megbotránkozva intette le. Mintha temetésen lettünk volna. Mi történt? Mi fog történni? Nem értettem.

De azután hirtelen kitaláltam mindent, hogyan, hogy nem, nem tudom, de mégis kitaláltam. A kedves Gumán volt a sor, őt vezették be. Egy öreg ember azt mondta nekem, hogy Guma meg akar ölni és éppen ezért előbb én verjem meg, hogy akkor nyugton maradjon. Mindenki azt magyarázta nekem, hogy milyen nehéz lesz uralkodnom rajta. Én magam nehezen leszek uralkodni gondolkodtam — nem tudom mért, de az volt az érzésem, hogy ezzel a virágszállal jobb lesz együtt élnem, mint bárki mással. Gyöngéden és szelíden akartam bánni ezzel a különös lánnyal és mindig kedves akartam lenni hozzá. Talán szerettem őt... nem tudom... ki tudja? Tulságosan fiatal voltam ahhoz, hogy egy olyan család egyik tagjának jobbra szökelve és nevetve közelelt. Ha egy lány ilyenkor vidám, minden jelenlévő is jól érzi magát. De most egyetlen szó, egyetlen megjegyzés sem hangzott el.

Öreg főnök, O-lau-va-li nagy dolgokat tervezett kedvenc gyermekével, akit sajátjának vallott, bár semmiféle vérrokonságból nem volt vele. Odahaza fel-alá járkálva várta az örömdetes hírt a gyermekkel a király felől. Az atya és anyja helyét kellett betöltenie, mert hiszen Gumának nem volt anyja. Öreg főnök, O-lau-va-li nem volt jelen a szertartáson, de mégis nagyon boldog volt, Uj szokást akart életbelepíteni, megváltoztatni a hazában divatozó szokást. Ő akart nekem ajándékot küldeni ahelyett — amint ez eddig szokásban volt — hogy apám, vagy én küldtünk volna neki ajándékot.

Ki almodhatta volna akkor, hogy én, a fekete fiú, aki házasságot akartam kötni, egy szép napon az egész világnak Gumáról beszélhetek? Gumának sokféle neve volt a bensülöttek között. Csak néhányat sorolok fel: a „gonosz“, a jószág kisértője“, „nőstény-majom ivadéka“, „a csábitó“, „a ravasz“, „a szentelen“, „a szemérmetlen“, „a jónak makacs ellensége“, végül „az amazon“. Ezekkel és más gunyvevekkel ragalmazták és halmozták el ezt a nagyszerű lányt.

Mint a többi lány ő is elfoglalta helyét és várta a szertartás kezdetét. Nem tudom, hogy miért, de félelem vett erőt rajtam, vidámságom megszűnt, a szívem nehez lett. Amikor Gumával együtt elfoglaltam helyem, a jó lány átölelt. Ezzel is a hazai szokások ellen cselekedett. Melyik lány merészelte volna megtenni ezt még Gumán kívül? Ez a lány mindig mindent másképpen cselekedett, mint többi társnője, és azért mindig a tabu törvénye határain belül maradt. De ez az egy mozdulata a nép szemében azt jelentette, hogy Guma nem lehet feleség, hogy nem szűz már — az emberek szemében Guma elbukott. Guma, szegény Guma! Az édes, kedves, szerelmes Guma-e! Veszett — legalább az én számomra elveszett. Amikor ezt megtudtam, sirva fakadtam, nem tudom miért, de keservesen sirtam.

Képzélek el a helyzetet: A nép, a házasságközvetítők, mindenki, aki csak ott volt, átkot zudított a szegény, lobbanékony lányka fejére, aki csak tizenegy éves volt és annyira elütött a mi fajtánk többi lányától. Az egybegyűlt asszony-nép gunyosan korbácolta, szidta, míg a férfiak ezzel a mondással elégedtek meg: „Mennyivel több az asszony egy tollnál, amely csak arra való, hogy megnézze, hogy a szem gyönyörköd-jék benne?“

A férfiak visszavezettek a házhoz és megmagyarázták, hogy mi történt, hogy Guma hogyan szegte meg a nagy fétis-törvényt. Én sirtam és egyre azt hangoztattam és halálomig újra és újra csak azt mondom:

— Da ke-dep — ami annyit jelent: „Házugság“.

Azt hiszem, hogy én voltam az egyedüli, aki öreg főnök, O-lau-va-li kezét csókoltam keservesen ebben az órájában. Természetesen semmit sem tehettem az ítélet ellen. Hallgatnom kellett, hogy az öreg emberek hogy átkozták és itélik el Gumát. Az még csak nem is derengett ezeknek a keményfejú, tudatlan, ostoba pogányoknak, hogy tévedhettek is. Hiszen ők voltak a mi vezetőink, a mi bölcs embereink. Akkor nem tudtam még, de most tudom, hogy nem volt a földön soha ártatlanabb és tisztább lány Gumánál. Akkor csak tizenhárom éves voltam és csak annyit tudtam, amennyit apámtól és az öregebb emberektől tanultam. Hittem a felnőt férfiaknak, hittem saját apámnak, de valami mégis arra kényszerített, hogy hangosan kiáltam:

— Házugság! Guma feleségnek való jó lány!

Öreg főnök, O-lau-va-li öngyilkos lett. Gumát megfosztották nemétől és a király házába küldték. A király egyik fő amazon harcosa és tanácsadója lett belőle. És én mégis azt mondom, hogy hat feleségem volt, de csak öt élt az én tanyámon belül, Guma a királynál élt. Guma születésénél fogva hercegnő volt és igazi apját, törzsének főnökét, öreg főnök, O-lau-va-li asszágája, harci kése ölte meg.

IRÁNYÍTOTT PÉNZ

Anglia és az Északamerikai Egyesült Államok védekeznek a belső-piaci aranyfertőzés ellen! Védik a bérek vásárlóerejét

A gazdasági szakértők abban már meggyeznek, hogy a mai termelői rendben az aranyvaluta nem mindig teszi lehetővé minden dolgozó bekapcsolását a termelő munkaközösségbe. A termelés ritmusát: növelését vagy csökkentését, persze, a rendelkezésre álló aranyértékének hullámzása szabályozza. És miért tartanak ki mégis mellette? Az 1922-es genouai nemzetközi valutaügyi megbeszélésen megmondták: „...jobb az ismét rossz az ismeretlen... jobbnál!” Végül is az angol-amerikai vezető gazdasági szakértők első garnitúrájának elméleti utmutatását átvették a gyakorlati államférfiak is. Elindult a fejlődés a „steril”, közömbösített pénz típusának, az irányított pénznek útján...

Hogyan „irányítják” a pénzt?

Anglia 1931 szeptemberben, az Unió 1933 áprilisában letértek az aranyalapról. Anglia: 39 és Unió 41 százalékkal értékelte le a pénzt. Mindkét országban kettéhasadt a pénz. A belsőpiaci érték eltért a külföldi értéktől. A belsőpiaci értéket (vásárlóerőt, piaci meritőképességet) többé nem a törvényesen befoglalt, illetve általa helyettesített szinarany áruipiaci értéke formálja, hanem a belső piacon kialakult áruársvonal hullámzása. A külső értéket ellenben a leértékelt aranytartalom alapján kialakult aranyvontkozás határozza meg. A belsőpiaci pénzt tehát egyszerű értékmérője, amelynek az ad forgalmi értéket, hogy törvényes fizetési eszköz. Nem aranya szóló utalvány, mert a kibocsátó Jegybank nem köteles aranyra átváltani. A külföldi vonatkozásban sem aranyutalvány. Csúpan olyan természetű, mint egy — váltó. A külföld felé az angol font vagy amerikai dollár tehát igérvény. Aki átveszi, az számít arra, hogy ha visszakinálja, akkor árukban vagy szolgáltatásokban, vagy szinaranyban valóban megkapja a benne feltételezett aranyértéket. Főlap azonban: a bizalom, a demokratikus országok belső és külső rendje, gazdasági és szociális biztonsága dolgában.

Az így „kettéhasadt” pénzre két intézmény ügyel. Belsőpiaci értékelését — a belsőpiaci aranyhoz való viszonyát — a Jegybank ellenőrzi. Gonoszodik arról, hogy a pénz vásárlóerejét meghatározó piaci árak ne lendüljenek ki túlságosan. Mert akkor a dolgozók szociális helyzete romlik. A kivitelt és behozatal egyensúlyja is megbomlik.

A külföldi értékelésnek alakulására a „font”, illetve „dollár” kiegyenlítőalap vigyáz. Ez örködik, hogy az ország gazdasági versenyképességét ne borítsa fel a kóborló nemzetközi spekuláns tőke.

Az így „kettéhasított” pénznek azonban csúpan a belsőpiaci értékelését kell „sterilizálni”, azaz: az arany behatása alól közömbösíteni.

Hogyan „közömbösítik” az arany befolyását az irányított pénzre?

Az Angolbank (Jegybank) nem köteles a szinaranyat bárkitől átvenni. Ellenben a „Fontkiegyenlítő Alap” áll a piacon vevő-eladóként. Az államkormányzat szociális és pénzügyi politikájával összhangban és a Jegybank vezetésével megformált elvi alapon: felvesz vagy lead készletéből szinaranyat. Elsősorban megakadályozza a drágaságot.

Dráguló árak, letörnek a reálbéreket, elvágják a kivitelt útját, kinyitják a behozatal sorompóit és zavar támad az egész vonalon, amit a dolgozók hátán egyensúlyoznak ki. Ha fordított a helyzet és a belső arany kiáramlik, akkor a pénzben levő aranytartalom drágulása folytán megnő a vásárlóerő, ke-

vesebb pénzt kell adni ugyanazon áruért, vagyis leesnek az áruipiaci árak. Rossz árak mellett a korábbi bérekkel s termelési költségekkel termelt árukat a kapitalisták csak veszteséggel tudják újra pénzre átcsereálni, tehát megint felborul a helyzet, amit megint a dolgozók hátán igyekezzenek rendezni.

Az „Alap” elzárja a piactól az aranyat. Nem csinál belőle a belső forgalomban bankjegyet, mert nem adta át a Jegybanknak. Ha pedig átad belőle, mint most legutóbb, 65 milliófontnyi szinarany esetében történt: akkor sem bankjegyet, hanem egyéb, megállapított értékeket kap érte a Jegybanktól. Szóval: megszabadul a gazdasági élet a szinarany

ártermészetéből folyó behatásokról. Ez a „közömbösítés”. Amerikában az arany birtoklása és forgalma állami monopólium, mint nálunk a dohányé. Ott az állam mindenkitől átvesz szinaranyat, a törvényesen megszabott áron, 35 dollárért unciánként. (Egy uncia 31.1 gram.)

Tehát itt is ügyelnek, hogy a beáramló szinaranyból ne származzék olyan mennyiségben bankjegy, hogy a belsőpiaci áralkulást alapvetően megbolygassa.

Nehéz és körülményes dolog a pénzt kellő adagolással irányítani és „közömbösen” tartani az arany behatásaitól. De az aranytomb az ilyen országokban nem ura s parancsolója az emberi cselekedeteknek, emberi sorsoknak...

Persze, az „ideális” pénztől még messze vagyunk. Csak akkor lenne megoldható a valóban csúpan értékmérő szerepet végző pénz, ha nemzetközi vonatkozásban is ki lehetne már kapcsolni az aranyat és nem lenne többé fizetőeszköz...

Hetvenmillió fontos kölcsön Franciaország részére

A nagyarányú kölcsön pszichológiai hatása meg fogja akadályozni a frank elleni manővert

London, február 1. A francia és angol kölcsöntárgyalások befejeződtek. Ezek eredményeként Anglia negyvenmillió font kölcsönt nyújt Franciaországnak. A kölcsönt négy, egyenként tízmillió részletben adja át az Angol Bank a Francia Banknak. A Times értesülése szerint Amszterdam és Stockholm további harminc millió angol fontos

kölcsönt bocsát ki s remélik, hogy a nagyarányú kölcsönök lélektani hatása megszünteti a frank elleni manővert. A kölcsönnek az a célja, hogy a francia aranyalapot kiegészítse, a Francia Bank aranykészletének igénybevétele nélkül, mert a Francia Bank aranykészletének igénybevétele gazdaságban a francia közvéleményt.

Kelet és Nyugat között

(Mutatvány a Zsidó Fiatalok most megjelent antológiájából)

Adler Hubert:

ARS POETICA

Jóistened elaludt,
fehér ágyban szendereg,
szavad rekedten, ha bűg,
vigyázz, felébredsz teheted!
Rossz életed, keserved,
versekben, ha pergeted,
fogd halkabba szavadat,
ne ostromolj falakat!

Szegény zsidók éjjelen
gúny ne rontsa szívüket,
bajnak rozzant szekerén,
hadd cipeljék hitüket.
Fehér lányok homlokán
árnyéket, ha vet a gyász,
zsidóceca tájain
örög gondunk fuvoáz.

Nászt ül nálunk most a gyász,
most, ha játszol, halkán játssz,
bőröd fölött ingedet
szakítsd fel szivedet
tenyeredben melengesd,
piros szíved melengesd.

Beassai Viktor:

DIPLOMASOK

Itt állunk, — jó pár könyv mögöttünk,
portékánk: számok, szók, receptek;
mindegy; kiknek eladni jöttünk,
kenyeret is alig vehetnek.

Talpunk alatt, min biztos állna,
nincs föld s ha van, csak gyöngé röngyi,
így kell nekünk a piszkos árba,
kapkodva s küzködön verődni.

Amire vágyunk, szinte semmi
s az is mind messzebbszállva int már, —
itt nem fogunk mi megpihenni
soha betelt kis álmainknál.

S a kor kegyetlen kérdőz-jel,
mely egyre választ, véglegest, kér:
az úrral vagy az éhezővel:
melyikkel vagyunk hát mi testvér?!

Salamon Ernő:

GYÖTÖR, SZEGÉNYSEG!

Gyötörjete szegénység, gyermekévek,
sírás ne hagyj el, jöjj első betegség,
anyám fején borogatásos esték.
Jertek el udvar, sár, cipőtlen lábak

egy lej irkára, első nap a padban,
első verés, megalázás, alázat
gyötörjete mind mélyebben, vadabban.

Mely édes volt, mint a tej s mint a málé,
gyötörj szegény mell, az édesanyámé,
min annyit sírtunk, annyit mind a négyen.

Gyötörj apám mellé is, mely oly régen
se nem fáj, se nem zúg, hörögve reggel.

Vertek szegény-émlékek el sereggel.

Gyár, hová jártam, ágy, ahol aludtam,
ahol aludtam férges, barna lyukban,
gyár, hová jártam, por, testek, fűrészek,
veszekedések, téli ébredések.

Gyere te lány is, gyere első szegény,
gyere melegség, áldott jó kezében.

Gyötörj szegénység, üss halál a házban,
apám szeme a végső puszulásban,
gyere tüdővész, mely halálra etted,
gyere te föld is, mely őt eltemetted.

Gyötörj szegénység, üsd, gyötörd fiad!
Amig ütöd, tud meg, meg nem tagad.
Emlékezz test, sohse terülj meg asztal!
Kis asszonyom, ne jöjj, ne jöjj vigasszal!

Gyermekkorom, ne hagyjon el emléked:
szegénység néked mondjak verset,
mindig néked!

Geéda József:

ION PILLAT: ÓLOMKATONAK
(Műfordítás)

Ó, ólomkatonák, ti halhatatlan hősök, —
hátor, vitézkedő, szöke gyermekkorom!
Látom magam, amint hadam kipakolom,
felállítom s azt mondom: nézzetek, máma
győzők!

S a gyümölcsös, ahol dacolva száz veszéllyel,
zászlóként büszkén hordtunk egy rudon ron-
gyos inget.

Mily véres harc volt, s mégis, mikor anyács-
ka intett,
hogyan szaladt ott a sok halott kacagva széjjel!

Az ifjúságunk képét feledés lepte be,
igazi harc dúl most és fáj a hús sebe,
szóljatok, gyilkosok, hogy jutottunk ideig?

Mely Isten játszik velünk, az életünket
oroza?
Mely gyermekisten rakja egy fekete dobozba
a lövészárkok véres, nagy ólomkatonáit?

A buzgó csendőrmeister és a libatömés

B. muresmegyei csendőrmeister ötletes fiúnak látszik. Ötletes, buzgó, mondhatnánk tulbuzgó képviselője az államhatalomnak abban a községben, ahol az adóhivatalnak segít az adót behajtani, a kereskedelmi és ipari hatóságoknak az igazolványokat felülvizsgálni és egyéb apró teendőket végez, mindmennyit egyforma lelkiismeretességgel. Néha azonban a csendőrmeister ur tulle a célon. Már nem elégedett meg azzal, hogy a faluban levő néhány kereskedő és iparos iparendélyét felülvizsgálja, hanem más gazdasági ágakban is gyakorolni igyekezett ellenőrzői képességeit. Rájött arra, hogy a falusi asszonyok sok időt libát visznek be a tg-muresi piacra. Ebből fakadt az ötlet. Az őrmester ur megállapította, hogy a libatömés is ipari foglalkozás, melynek gyakorlásához iparendély szükséges. Kapta magát, végigjárta az összes libatömő asszonyokat és iparendélyt követelt tőlük, ennek hiányában pedig kihágási jegyzőkönyveket vett fel. A libatömés tiltott elvégzésében bűnösnek minősített asszonyok ügye most a tg-muresi ipari hatóságokat foglalkoztatja. Ezek majd el fogják dönteni, hogy szabad-e tönni, vagy nem szabad tönni? A falusi libás asszonyok izgalommal várják a döntést és egyelőre felfüggesztették a tömést. Emiatt azután nemcsak a libák maradtak éhesek. Éhesek maradtak Tg-Muresen azok is, akik nagyon szeretik a libát. Ugyanis néhány nap óta a tg-muresi piacra nem mernek libát hozni az asszonyok és emiatt a majorság ára jelentősen felszaladt.

Lám, mit nem tud B. csendőrmeister?... Mesterséges áremelkedést idézett elő...

A végén még versenyre kél a pénzügyminiszterrel... (b.)

Zsidóktól származik Roosevelt elnök?

*

Amerikában szenzáció készült Roosevelt elnök körül. Nem szociális intézkedései, nem a nyersanyagelosztása körüli terve, nem a világbékére irányuló munkássága a szenzáció, hanem az elnök származásának fajsága.

Felmerült ugyanis a probléma, egészen komoly és tudományos formában, hogy az Unió első emberében zsidó vér „csörgedez” — amint azt a természet lírikusának hasonlataiban olvassuk. A. L. Menken, neves amerikai filológus és irodalom-történész az amerikai nyelvről írott könyvének 480-ik oldalán olvasható.

„Időnkint felmerül a hír, hogy Roosevelt családja eredetileg zsidó volt. Amikor még Spanyolországban élt a familia, Rosacampónak hívták, aztán hogy 1620-ban kiűzték őket, Hollandiában kerestek menedéket, egy részük Németországba került és más nyugat-európai országba. Így lettek Rosenfeldek, Rosenbloomok, Rosenweltek, Rosenthalok. Hollandiában a család neve átférfalódott Rooseveltté. A család egyébként, egyetlen ágának kivételével, kitért.”

Az idézett könyvnek ez a közlése „világ-nézeti vitaanyag” lett. A Ku Klux Klan előtt — amely a reakciót jelenti Észak-Amerikában — most már világossá és érthetővé vált, miért dolgozik az elnök a trösztök ellen és a dolgozók érdekében? Minthogy az a bizonyos vér: csörgedez ereiben, csakis romboló tendenciák vezethetik őt politikájában.

A filológus közlése inkább feltevés, semmint állítás. Roscamp — Rosenfeld — Rosenbloom — Rosenthal — Roosevelt.

Ki tudja? Wer weiss vielleicht, vielleicht doch nicht? — ahogy azt kedvesen kérdezgette a búbajos Lipinskája egyik öreg, bár nem éppen avult kupléjában.

A Jewish Chronicle egyik szerkesztője egyenesen az elnökhöz fordult felvilágosításért.

Roosevelt elnök elmondott mindent, amit a családja holland eredetéről tudott. És így végezte:

— Hogy milyen vallásuk voltak tege-rentuli rokonaim: zsidók, katolikusok, vagy protestánsok — nem érdekel. Inkább csak az, vajjon jóézésű polgárok voltak és hittek-e Istenben olyképpen, hogy az ő akarata szerint mindenkinek kölcsönös emberi támogatással boldogulást kell szerezni e földön.

Roosevelt elnök e nyilatkozata óta csend van e kérdés körül. Ki tudja meddig? Lehet, hogy a reakció ezt a nyilatkozatot „beismerésnek” veszi és tovább fog parittyázni az elnök és főleg intézkeléséi ellen.

Amivel azonban ő éppoly keveset törődik, mint elődeinek pozitív vallásával.

Mindenkinek

legdrágább kincse az

Egészség

hogyan biztosan megőrizhesse. Olvassa rendszeresen az Egészség című közegészségügyi folyóiratot. Megjelenik egyszer havonta, előfizetési díj egész évre 110 lej. Megrendelhető a kiadóhivatalnál Cluj, Calea Regele Ferdinand 56. Telefon 972. Kérjen mutatvány-számot.

IRÁNYÍTOTT PÉNZ

Anglia és az Északamerikai Egyesült Államok védekeznek a belső piaci aranyfertőzés ellen! Védik a bérék vásárlóerejét

A gazdasági szakértők abban már meggyeznek, hogy a mai termelői rendben az arany valuta nem mindig teszi lehetővé minden dolgozó bekapcsolását a termelő munkabolyamatba. A termelés ritmusát: növelését vagy csökkentését, persze, a rendelkezésre álló aranyárúrtékének hullámzása szabályozza. Es miéért tartanak ki mégis mellette? Az 1922-es génuai nemzetközi valutaügyi megbeszélésen megmondották: „...jobb az ismét rossz az ismeretlen... jobbnál!” Végül is az angol-amerikai vezető gazdasági szakértők első garitúrájának elméleti utmutatását átvették a gyakorlati államférfiak is. Elhúdt a fejlődés a „steril”, közömbösített pénz típusának az irányított pénznek után...

Hogyan „irányítják” a pénzt?

Anglia 1931 szeptemberben, az Unió 1933 áprilisban letértek az aranyalapról. Anglia: 39 és Unió 41 százalékkal értékelte le a pénzt. Mindkét országban kettéhasadt a pénz. A belső piaci érték eltért a külföldi értéktől. A belső piaci értéket (vásárlóerőt, piaci merítőképességet) többé nem a törvényesen befoglalt, illetve általa helyettesített szinarany áru piaci értéke formálja, hanem a belső piacon kialakult áruár-színvonal hullámzása. A külső értéket ellenben a leértékelt aranytartalom alapján kialakult arany-nyelvényeként Anglia negyvenmillió font kölcsönt nyújt Franciaországnak. A kölcsönt négy, egyenként tízmillió részletben adja át az Angol Bank a Francia Banknak. A Times értesülése szerint Amszterdam és Stockholm további harminc millió angol fontos

London, február 1. A francia és angol kölcsöntárgyalások befejeződtek. Ezek eredményeként Anglia negyvenmillió font kölcsönt nyújt Franciaországnak. A kölcsönt négy, egyenként tízmillió részletben adja át az Angol Bank a Francia Banknak. A Times értesülése szerint Amszterdam és Stockholm további harminc millió angol fontos

London, február 1. A francia és angol kölcsöntárgyalások befejeződtek. Ezek eredményeként Anglia negyvenmillió font kölcsönt nyújt Franciaországnak. A kölcsönt négy, egyenként tízmillió részletben adja át az Angol Bank a Francia Banknak. A Times értesülése szerint Amszterdam és Stockholm további harminc millió angol fontos

London, február 1. A francia és angol kölcsöntárgyalások befejeződtek. Ezek eredményeként Anglia negyvenmillió font kölcsönt nyújt Franciaországnak. A kölcsönt négy, egyenként tízmillió részletben adja át az Angol Bank a Francia Banknak. A Times értesülése szerint Amszterdam és Stockholm további harminc millió angol fontos

London, február 1. A francia és angol kölcsöntárgyalások befejeződtek. Ezek eredményeként Anglia negyvenmillió font kölcsönt nyújt Franciaországnak. A kölcsönt négy, egyenként tízmillió részletben adja át az Angol Bank a Francia Banknak. A Times értesülése szerint Amszterdam és Stockholm további harminc millió angol fontos

London, február 1. A francia és angol kölcsöntárgyalások befejeződtek. Ezek eredményeként Anglia negyvenmillió font kölcsönt nyújt Franciaországnak. A kölcsönt négy, egyenként tízmillió részletben adja át az Angol Bank a Francia Banknak. A Times értesülése szerint Amszterdam és Stockholm további harminc millió angol fontos

London, február 1. A francia és angol kölcsöntárgyalások befejeződtek. Ezek eredményeként Anglia negyvenmillió font kölcsönt nyújt Franciaországnak. A kölcsönt négy, egyenként tízmillió részletben adja át az Angol Bank a Francia Banknak. A Times értesülése szerint Amszterdam és Stockholm további harminc millió angol fontos

Mindenkinek

legdrágább kincse az

Egészség

hogy biztosan megőrizhesse. Olvassa rendszeresen az Egészség című közegészségügyi folyóiratot. Megjelenik 110 lejr havonta, előfizetési díj egész évre 110 lejr. Megrendelhető a kiadóhivatalnál Cluj, Calea Regele Ferdinand 56. Telefon 972. Kérjen mutatóvány-számot.

vesebb pénzt kell adni ugyanazon áruért, vagyis leesnek az áru piaci árak. Rossz árak mellett a korábbi bérekkal s termelési költségekkel termelt árukat a kapitalisták csak veszteséggel tudják újra pénzre átcsereálni, tehát megint felborul a helyzet, amit megint a dolgozók hátán igyekezzenek rendezni. Az „Alap” elzárja a piactól az aranyat. Nem csinál belőle a belső forgalomban bankjegyet, mert nem adta át a Jegybanknak. Ha pedig átad belőle, mint most legutóbb, 65 milliófontnyi szinarany esetében történt: akkor sem bankjegyet, hanem egyéb, megállapított értékeket kap érte a Jegybanktól. Szóval: megszabadul a gazdasági élet a szinarany

Hetvenmillió fontos kölcsön Franciaország részére

A nagyarányú kölcsön pszichológiai hatása meg fogja akadályozni a frank elleni manővert

London, február 1. A francia és angol kölcsöntárgyalások befejeződtek. Ezek eredményeként Anglia negyvenmillió font kölcsönt nyújt Franciaországnak. A kölcsönt négy, egyenként tízmillió részletben adja át az Angol Bank a Francia Banknak. A Times értesülése szerint Amszterdam és Stockholm további harminc millió angol fontos

ártermészetéből folyó behatásoktól. Ez a „közömbösítés”! Amerikában az arany birtoklása és forgalma állami monopólium, mint nálunk a dohányé. Ott az állam mindenkitől átvesz szinaranyát, a törvényesen megszabott áron, 35 dollárért unciánként. (Egy uncia 31.1 gram.)

Tehát itt is ügyelnek, hogy a beáramló szinaranyból ne származzék olyan mennyiségben bankjegy, hogy a belső piaci áralakulást alapvetően megváltoztassa.

Nehéz és körülményes dolog a pénzt kellő adagolással irányítani és „közömbösen” tartani az arany behatásaitól. De az aranytomb az ilyen országokban nem ura s parancsolója az emberi cselekedeteknek, emberi sorsoknak...

Persze, az „ideális” pénztől még messze vagyunk. Csak akkor lenne megoldható a valóban csupán értékmérő szerepet végző pénz, ha nemzetközi vonatkozásban is ki lehetne már kapcsolni az aranyat és nem lenne többé fizetőeszköz...

A buzgó csendőrmeister és a libatömés

B. muresmegyei csendőrmeister ötletes fiának látszik. Ötletes, buzgó, mondhatnánk tulbuzgó képviselője az államhatalomnak abban a községben, ahol az adóhivatalnak segít az adót behajtani, a kereskedelmi és ipari hatóságoknak az igazolványokat felülvizsgálni és egyéb apró teendőket végez, mindmégannyit egyforma lelkiismeretességgel. Néha azonban a csendőrmeister ur tulle a célon. Már nem elégedett meg azzal, hogy a faluban levő néhány kereskedő és iparos iparendelőjét felülvizsgálja, hanem más gazdasági ágakban is gyakorolni igyekezett ellenőrzői képességeit. Rájött arra, hogy a falusi asszonyok sok tömött libát visznek be a tg-muresi piacra. Ebből fakadt az ötlet. Az őrmester ur megállapította, hogy a libatömés is ipari foglalkozás, melynek gyakorlásához iparendelő szükséges. Kapta magát, végigjárta az összes libatömő asszonyokat és iparendelőt követelt tőlük, ennek hiányában pedig kihágási jegyzőkönyveket vett fel. A libatömés tiltott elvégzésében bűnösnek minősített asszonyok ügye most a tg-muresi ipari hatóságokat foglalkoztatja. Ezek majd el fogják dönteni, hogy szabad-e tömni, vagy nem szabad tömni? A falusi libás asszonyok izgatottan várják a döntést és egyelőre felfüggesztették a tömést. Emiatt azután nemcsak a libák maradtak éhesek. Éhesek maradtak Tg-Muresen azok is, akik nagyon szeretik a libát. Ugyanis néhány nap óta a tg-muresi piacra nem mernek libát hozni az asszonyok és emiatt a majorság ára jelentősen felszaladt.

Lám, mit nem tud B. csendőrmeister?... Mesterséges áremelkedést idézett elő...

A végén még versenyre kél a pénzügyminiszterrel... (b.)

Kelet és Nyugat között

(Mutatvány a Zsidó Fiatalok most megjelent antológiájából)

Adler Hubert:

ARS POETICA

„Jóistenem elaludt,
főhégyben szendereg,
szavad rekedten, ha bűg,
vigyázz, felébredsz teheted!
Rossz életed, keserved,
versekben, ha pergeted,
fogd halkabba szavadat,
ne ostromolj falakat!

Szegény zsidók éjjelén
gúny ne rontsa szívüket,
bajnok rozant szekerén,
hadd cipeljék litüket.
Főhégy lányok homlokán
árnyékok, ha vet a gyász,
zsidóca tájain
örög gondunk fuvozás.

Nászt ül nálunk most a gyász,
most, ha játszol, halkan játszs,
bőröd fölött ingedet
szakítsd fel szivedet
tenyeredben melengesd,
piros szíved melengesd.

Beassai Viktor:

DIPLOMASOK

Itt állunk, — jó pár könyv mögöttünk,
portékánk: számok, szók, receptek;
mindegy; kiknek eladni jöttünk,
kenyeret is alig vehetnek.

Talpunk alatt, min biztos állna,
nincs föld s ha van, csak győnge röngy,
igy kell nekünk a piszkos árba,
kapkodva s küzködön verődn.

Amire vágyunk, szinte semmi
s az is mind messzebbzállva int már, —
itt nem fogunk mi megpihenni
soha betelt kis álmainknál.

S a kor kegyetlen kérdező-jel,
mely egyre választ, véglegest, kér:
az úrral vagy az éhezővel:
melyikkel vagyunk hát mi testvér?!

Salamon Ernő:

GYÖTÖRJS, SZEGENYSÉG!

Gyötörjétek szegénység, gyermekévek,
sírás ne hagyj el, jőj első betegség,
anyám fején borogatásos esték.
Jertek el udvar, sár, cipőtlen lábok

egy lej irkára, első nap a padban,
első verés, megalázás, alázat
gyötörjétek mind mélyebben, vadabban.

Mely édes volt, mint a tej s mint a málé,
gyötörj szegény mell, az édesanyámé,
min annyit sírtunk, annyit mind a négyen.

Gyötörj apám mellé is, mely oly régen
se nem fáj, se nem zúg, hőrögvé reggel.

Uertek szegény-émlékek el sereggel.

Gyár, hová jártam, ágy, ahol aludtam,
ahol aludtam ferges, barna lyukban,
gyár, hová jártam, por, testek, fűrészek,
veszekedések, téli ébredések.

Gyere te lány is, gyere első szegény,
gyere melegség, áldott jó kezében.

Gyötörj szegénység, üss halál a házban,
apám szeme a végső pusztulásban,
gyere tüdővész, mely halálra etted,
gyere te föld is, mely őt eltemetted.

Gyötörj szegénység, üss, gyötörj fiad!
Amíg ütöd, tudj meg, meg nem tagad.
Emlékezz test, sohse terülj meg asztal!
Kis asszonyom, ne jőj, ne jőj vigasszal!

Gyermekkorom, ne hagyjon el emléked:
szegénység néked mondjak verset,
mindig néked!

Goéda József:

ION PILLAT: ÓLOMKATONAK
(Műfordítás)

Ó, ólomkatonák, ti halhatatlan hősök, —
bátor, vitézkező, szőke gyermekkorom!
Látom magam, amint hadam kipakolom,
felállítom s azt mondom: nézzetek, máma
győzők!

S a gyümölcsös, ahol dacolva száz veszéllyel,
zászóként büszkén hordtunk egy rudon ron-
gyos inget.
Mily véres harc volt, s mégis, mikor anyács-
ka intett,
hogy szaladt ott a sok halott kacagva széjjel!

Az ifjúságunk képét feledés lepte be,
igazi harc dül most és fáj a hús sebe,
szóljatok, gyilkosok, hogy jutottunk idáig?

Mely Isten játszik vélünk, az életünket
orozva?

Mely gyermekisten rakja egy fekete dobozba
a kövészarkok véres, nagy ólomkatonáit?

Zsidóktól származik Roosevelt elnök?

*

Amerikában szenzáció készült Roosevelt elnök körül. Nem szociális intézkedései, nem a nyersanyagelosztása körüli terve, nem a világbékekére irányuló munkássága a szenzáció, hanem az elnök származásának fajsága.

Felmerült ugyanis a probléma, egészen komoly és tudományos formában, hogy az Unió első emberében zsidó vér „csörgedez” — amint azt a természet lírikusának hasonlataiban olvassuk. A. L. Menken, neves amerikai filológus és irodalom-történész az amerikai nyelvről írott könyvének 480-ik oldalán olvasható.

„Dönkint felmerül a hír, hogy Roosevelt családja eredetileg zsidó volt. Amikor még Spanyolországban élt a familia, Rosacampónak hívták, aztán hogy 1620-ban kiűzték őket, Hollandiában kerestek menedéket, egy részük Németországba került és más nyugat-európai országba. Így lettek Rosenfeldek, Rosenblomok, Rosenweltek, Rosenthalok. Hollandiában a család neve átfarmálódott Roosevelté. A család egyébként, egyetlen ágának kivételével, kitért.”

Az idézett könyvnek ez a közlése „világ-nézeti vitaanyag” lett. A Ku Klux Klan előtt — amely a reakciót jelenti Észak-Amerikában — most már világossá és érthetővé vált, miért dolgozik az elnök a trösztök ellen és a dolgozók érdekében? Minthogy az a bizonyos vér: csörgedez ereiben, csakis romboló tendenciák vezethetik őt politikájában.

A filológus közlése inkább feltevés, semmint állítás. Rosecampo — Rosenfeld — Rosenbloom — Rosenthal — Roosevelt.

Ki tudja? Wer weiss vielleicht, vielleicht doch nicht? — ahogy azt kedvesen kérdegette a búbajos Lipinkája egyik öreg, bár nem éppen avult kupléjában.

A Jewish Chronicle egyik szerkesztője egyenesen az elnökhöz fordult felvilágosításért.

Roosevelt elnök elmondott mindent, amit a családjáról holland eredetéről tudott. És így végezte:

— Hogy milyen vallásuk voltak tengerentuli rokonaim: zsidók, katolikusok, vagy protestánsok — nem érdekel. Inkább csak az, vajjon jóézésű polgárok voltak és hittek-e Istenben olyképpen, hogy az Ő akarata szerint mindenkinek kölsönös emberi támogatással boldogulást kell szerezni a földön.

Roosevelt elnök e nyilatkozata óta csend van e kérdés körül. Ki tudja meddig? Lehet, hogy a reakció ezt a nyilatkozatot „beismerésnek” veszi és tovább fog parittyázni az elnök és főleg intézkedései ellen.

Amivel azonban ő éppoly keveset törődik, mint elődeinek pozitív vallásával.

HIREK

Radio Columbia Ingelen Constructio-
1937. typ.
Plata Unirii 31. Telefon: 93.

— Maniu részvétváirata a spanyol fronton esett Moja családjához. Bucurestiből jelentik: Végre elhatározták — írja a Capitala —, hogy Moja és Vasile Marin földi maradványait Predealon helyezik örök nyugalomra, ahol kolostort emelnek sírjaik fölé. A két koporsót előbb Bucurestibe viszik és ott temetik el ideiglenesen. A Tempo szerint Maniu Gyula a következő táviratot intézte Moja lelkészhez Orástiera: „Az egész román nemzettel siratom drága fia tragikus halálát. A borzalmas csapást, amely elrabolta a családtól egy nagy reményt, a nemzetből egy fényes csillagot és az országtól egy értékes erőt, mindenkit elszomorított, aki ismerte. Kérem, fogadja és tolmácsolja a családnak legmélyebb együttérzésem kifejezését. Maniu Gyula”.

— Ma szünetet tart a parlament. Bucurestiből jelentik: A hivatalos egyházi ünnepre való tekintettel, szerdái sem a kamara, sem a szenátus nem tart ülést.

— Nem rendeltek el általános vizsgálatot a polgármesteri hivatalok fölött. Bucurestiből jelentik: A fővárosi lapok azt a hírt közölték, hogy a belügyminisztérium vizsgálatot rendelt el az ország összes polgármesteri hivatalainál az ügykezelésről való pontos kimutatás készítése céljából. A délutáni lapjelentések cáfolják a vizsgálatról szóló hírt és megállapítják, hogy csak a szokásos inspekciók végrehajtása érdekében az egyes felügyelők körzetét jelölte ki a belügyminisztérium.

— Fveken át székszorulásban szenvedő egyénekkel reggel és este egy-egy negyed-pórhár természetes „Ferenc József” keserűviznek kitűnő hatása van, úgyhogy a belműködés elrendeződik, a gyomoremésztés élénkül, az anyagcsere fokozódik, aminek következtében a közérzet rendkívül javul. Az orvosok ajánlják.

— Gyűlést tartott Clujon a vasutasok szövetsége. A vasutasok szövetségének cluj-i tagozata vasárnap délelőtt gyűlést tartott az Építőmunkás-otthonban, amelyen Receanu elnököt. A gyűlésen a központ részéről Turcu kiküldött volt jelen, aki nagy beszéd keretében tárta fel a munkásság sérelmeit. Különösen az előléptetések és a fizetések körül vélt sérelmeket. Sérelmezte a szónok, hogy a vasutagazgatóság csak ötévenként éjti meg az előléptetéseket, habár a törvény ezt kétfévenként írja elő. Banica műhelymunkás a nyelvviszágáról beszélt, amelynek keretében felszólította román munkástársait, lépjenek közbe a kisebbségi munkások érdekében, akiket sorozatos nyelvviszágák elé akarnak állítani. Vannak olyan munkások — mondotta a szónok — akik husz-harminc éve szolgálnak velünk együtt, de nem tudták teljesen elsajátítani a román nyelvet. Ennek ellenére kitűnő munkásoknak és jó kollegáknak bizonyultak, akik annyira ismerték az állam nyelvét, hogy zavartalanul megértették magunkat velük. Segítenünk kell kisebbségi munkástársainkon, mert nem nézhetjük el, hogy husz-harminc évi szolgálat után az uccára tegyük őket. A gyűlés után határozati javaslatot fogadott el, amelyben leszögezték, hogy a brasovi kongresszus határozatának értelmében számtani a politikai és kizárólag csak szakmai érdekeket tartanak szem előtt és kimondták, hogy követelni fogják az előléptetések és a munkabéréknél történt sérelmek orvoslását. A gyűlés határozatait erre kijelölt bizottság fogja eljuttatni a vasutagazgatósághoz.

Általános közkívánatra megismétli a Román Opera a Vigözvegy előadását

Hosszas szünetelés után vasárnap este újból műsorra tűzte a cluj-i Román Opera Lehar Ferenc csodás muzsikájú operettjét, a Vigözvegyet. A termet zsufolóság megtöltő közönség elragadtatással tapsolt a szereplők nagyszerű játékának, de kijutott a tapsból bőven az Opera igazgatóságának is, aki ezt a rég nem látott Lehar-darabot műsorra tűzte.

Előadás után rengetegen fordultak az Opera igazgatóságához azzal a kéréssel, hogy a szenzációsan sikerült előadást a napokban ismételjék meg. Az igazgatóság engedve a közönség általános óhajának, február nyolcadikára újból műsorra tűzte a Vigözvegyet és így azoknak is alkalmuk lesz megnézni, akik a vasárnap esti előadást nem láthatták.

— Holnapi időprognózis. Változó felhőzet, enyhe szél kelet felől, további hideg az ország keleti részeiben, nyugaton kis mértékben emelkedő hőmérséklet, kevésbé bőséges havazás várható Transzilvániában és Banatban. Az éjszaka folyamán a legnagyobb hideget Báltyben mérték, —36 fokot, Iasiban —32 hideg volt, viszont Blajon —3 fokot mérték.

— Segélytérő jeleket adott le egy amerikai kereskedelmi hajó. Newyorkból jelentik: A Meanticut kereskedelmi hajó segélytérő jeleket adott le az Azori-szigetek közeléből. Több hajó indult segítségére.

— Ünneplés keretében megnyitott az első esküdtörvénykönyvet Clujon. Hétfőn délután egy órakor nyitották meg ünneplés keretében az esküdtörvénykönyv tárgyalás első ciklusát a cluj-i törvényszéken. A nagy esküdtörvénykönyvet zsufolták az érdeklődő ügyvédek, bírák, bírósági tisztviselők. Érdeklődő közönség azonban nem volt jelen. Az esküdtörvénykönyvet foglaltak az első szesszióra kisorsolt esküdtet, számszerint harminca. Ezek közül sorsolták aztán ki tárgyalásként a kilenc-kilenc esküdtet, akik veridikt hozták. Egy óra után néhány perccel vonultak be a bíróság tagjai: Peslariu táblai tanácsbíró elnök, Trifu és Puscaru szavazóbírók. Az elnök ünneplés megnyitóbeszédét a közönség állva hallgatta végig. Rövid beszédében Peslariu méltatta az új büntetőtörvénykönyvet, amely a büntetőeljárás az egész országban egységesítette. Az új büntetőtörvénykönyv — mondotta az elnök — összegezi magában az összes eddigi törvények helyes és célszerű intézkedéseit és többek között intézkedik az esküdtörvénykönyvnek helyreállításáról is a csatlolt területeken, természetesen megfelelően módosítva ezt az intézményt a kor követelményeinek megfelelően. Az elnök ezután az esküdtörvénykönyvről beszélt és felhívta őket, hogy legjobb tudásuk szerint járjanak le minden alkalommal, amikor ítélethozatalra jelöltek ki őket. Ezután Ciugudeanu ügyész beszélt. Az esküdtörvény történetét ismertette, majd elmondta, hogy az új román büntetőtörvénykönyv a következő alapelvek szerint módosította ezt az intézményt: 1. Az esküdtörvénykönyv tagjainak számát 12-ről kilencre szállította le. Ez az intézkedés azért történt, mert az esküdtörvénykönyv tagjainak kiválasztásánál a lehető legközelebbi módon jártak el és csak megfelelő magas kultúrfokon álló férfiakat jelölték ki esküdtörvénykönyv tagoknak. 2. Esküdtörvénykönyv tagnak lenni az új büntetőtörvénykönyv szerint, nem állampolgári jog többé, hanem szociális funkció és az esküdtörvénykönyvnek a felelősségnek a tudatában kell ítéletet hozniuk. 3. Az esküdtörvénykönyv meghozatalakor az esküdtörvénykönyv elnöke, egy sors-huzás útján kijelölt táblabíró irányítja, a bíróság mellett viszont, amely az ítéletet hozza, két kijelölt esküdtörvénykönyv tag, akiknek az ítélet kimondásánál teljes szavazati joga van. Az ügyész is azzal fejezte be beszédét, hogy az esküdtörvénykönyv tagjait hivatásuk lelkiismeretesebb teljesítésére hívta fel. Végül dr. Dragomir Alexandru, az ügyvédi kamara dékánja szólt fel. Az új büntetőtörvénykönyv intézkedéseiről, az esküdtörvénykönyv fontosságáról és szükségességéről, valamint arról a módozatról beszélt, amelynek segítségével az esküdtörvénykönyv tényleg hivatásának magaslatára tud emelkedni. Ezután került volna sor az első tárgyalásra. Két sajtóper szerepelt a bíróság előtt. Mindkét ügyet a bíróság a májusi II-ik esküdtörvénykönyv szesszió elé utalta, miután a vádlottak távollétéért a tárgyalások nem voltak megtervezhetők.

— Összegezték a katonai és a polgári büntetőtörvénykönyv különböző szakaszait. Bucurestiből jelentik: A kamara és szenátus bizottságai tegnap este Prezan marsall elnökletével ülést tartottak és a katonai törvénykönyv módosításával foglalkoztak. Ugyanis a katonai büntetőtörvénykönyv bizonyos szakaszait az új polgári büntetőtörvénykönyvvel akarják összegeztetni.

— BUCURESTI CÉGEKET NEM LEHET TÖBBE IDEGEN ÁLLAMPOLGÁROK NEVÉRE BEIRNI. Bucurestiből jelentik: A bucaresti kereskedelmi kamara olyan radikális határozatot hozott, mely szerint a jövőben egyetlen céget se lehet beírni idegen állampolgár nevére. A határozatot köztették a bucaresti tőzsde mellett működő iktató hivatalnál. Valószínű, hogy a példa követésre fog találni az ország összes kereskedelmi kamaráinál — írja a Tempo.

— A gala-i állomáson vonat alá vetette magát egy buzáui főhadnagy. Bucurestiből jelentik: Gala-i állomáson egy fiatal tiszt a befutó teucui szerelvény elé vetette magát, amely borzalmasan összeroncsolta. A tiszt azonosságát még nem sikerült megállapítani, mert az összes iratai is megsemmisültek. Kezében gyertyát találtak, egyik zsebében pedig ilyen címzésű levelet: „Annak, aki megtalálja”. Azonban a levél tartalma olvashatatlan. A vizsgálat megindult. Feltevés szerint az öngyilkos Gheorghe Iuga buzáui főhadnagy.

— Egyelőre nem kerül a parlament elé a sajtótörvényjavaslat. Bucurestiből jelentik: Kormánykörökben cáfolják azt a hírt, amely a sajtótörvényjavaslat közeli megszavaztatásáról szól. A problémát tanulmányozzák — írja az Adeverul —, de egyelőre nem hozzák a parlament elé.

— Eljegyzés. Fährndrich Olly és Goidl Manó Cluj jegyesek. (M. k. é. h.)

— Paneth Rózi Alba-Iulia ezuton bucsuzik összes ismerőseitől és jóbarátaitól palesztinai utja alkalmából.

— Röntgenező orvos urak! Az Orvosi Szemle kiadásában februárban megjelenik Dr. Herskovits: A hasúri szervek röntgenvizsgálata c. könyve. Ari előjegyzésben (a 400 lejes bolti ár helyett) 300 lej, mely összeg az Orvosi Szemle (Cluj, Str. Iorga 21.) címére küldendő.

— Eljegyzés. Salamon Antal, a Trifolino magkereskedés belfagya leányát, Erzsikét Cluj eljegyezte Knopf Andre Huedin. (M. k. é. h.)

— Clopetel Jon kiváló újságíró február hó 7-én, vasárnap délelőtt fél 11 órai kezdettel az Építőmunkás otthon nyattermében az aktualitását soha el nem vesztő albauliai határozatok történelmi jelentőségéről tart előadást. A szociáldemokrata párt minden előkészülettel megtett a kiváló újságíró fogadtatására.

— Eljegyzés. Róth Kató Simleul-Silvaniei és Diamanstein László vaskereskedő Cluj jegyesek. (M. k. é. h.)

— A Poel Charéi értesíti a n. b. közönséget, hogy a hét végén február 6-án, szombaton este 9 órakor a Kogalniceanu ucai katolikus gimnázium termében tehetséges műkedvelő gárdája által előadhatja Lateiner: „A Zivig kimt min hásumájim” című négyfelvonásos operettjét, melyet Rezik vezetése alatt levő 10 tagu zenekar kísér. A legdrágább jegy ára 25+3 lej. Jegyek elővételben kaphatók a Poel Charéi egyesületben, Str. Paris 47. alatt.

— Orvosi hír, Dr. Farkas Imre belgyógyász és szivspecialista ismét megkezdte rendelését. Str. Sineai 5.

— A Goldmark Filharmoniai Társaság vezetősége felkéri összes aktív tagjait, hogy a ma kedden este háromnegyed kilenckor tartandó zenekari főpróbán teljes számban és pontosan megjelenni sziveskedjenek.

— Egy svájci helységben a kommunisták megtámadtak egy nacionalista gyűlést és megölték egy orvost. Bernből jelentik: Chau de Fondsban, ahol mint ismeretes, a kommunisták megtámadtak egy nacionalista gyűlést és egy orvost megölték, a kommunista ügynököknél bombákat és revolvereket találtak.

— Bevezették a mezőgazdasági bélyeget. Bucurestiből jelentik: Mától fogva minden mezőgazdasági termék tartalmazó csomagküldeményre, amely meghaladja a 30 kilogramot, minden távra 35 lejes mezőgazdasági bélyeget kell ragasztani.

Weisz Gyula lett a cluj-i ortodox zsidó hitközség új elnöke

Alelnökök: Salamon Jakab és Adler Jenő — A program: pénzügyi szanálás és középiskola Héber kulturát az iskolákban!

..Cluj, február 1. Vasárnap délelőtt a cluj-i ortodox zsidó hitközség képviselőtestülete folytatta a múlt héten elhalasztott elnöki és előljárósi választást. Salamon Jakab, a választási bizottság elnöke megnyitotta az ülést arra kérve a képviselőtestületet, hogy ejtsék meg a szavazásokat. Tizenkét órákor befejezték a szavazócédluk összeolvasását. Két lista volt forgalomban, amely közül az alábbi került ki győztesen: Elnök: Weisz Gyula, alelnökök: Salamon Jakab, Adler Jenő; Gondnokok: Schwartzberger Mihály, Meisner Rezső; t. tóra gondnok: Végh Márton; pénztárnok: Goldstein Márton, ellenőr dr. Goldner Mihály, gazda: Goldberger Kálmán; tanácsnokok: Biró Andor, Herschkovits Imre, Lillenthal Sándor, Löwi Ignátz ig, Löwinger Manó, Schwartz Miklós, Dávid Aron, Lszák Mihály és Nimberger Ernő.

Az eredmény kihirdetése után Salamon Jakab szeretettel üdvözli az új elnököt és annak a kivánásának ad kifejezést, hogy sikerüljön Weisz Gyula konzervatív, energikus és bölcs vezetésének a mai válságos helyzet szanálása. A zsidó sors fokozott érdeket követel ugy anyagiakban, mint erkölcsiekben és ezt meg kell hozniuk mindazoknak, akik a közösség érdekeit tartják szem előtt. Mindenekelőtt anyagi szanálásra lesz szükség, amit nyomon kell követnie az építő munkának.

Weisz Gyula a próféta héber idézetéből kiindulva, lendületes, szép jiddis nyelven közönte meg a képviselőtestület és ezen át a hitközség bizalmát. Nem adok — ugymond — programot, hiszen mindnyájunknak ugyanaz a programja: szanálni a hitközség pénzügyeit, hogy azután megvalósíthassuk a régen érzett hiányt: a középiskola megteremtését. Természetesen a legkonzervatívabb, a legzsidóbb, a legnívósabb iskolát akarjuk, olyant, amely méltó legyen ennek a városnak ortodox zsidóságához. Mindent, amit meg fogunk csinálni, természetesen a főbbi urral egyetemben és az ő segítségével kell megoldanunk. Hálás elismeréssel fejezte ki ezután a régi vezetőséggel szemben és boldog, hogy a két alelnökben, Adler Jenőben és Salamon Jakabban jó közéleti tényezőket kapott maga mellé. Reméli, hogy munkával és áldozattal sikerülni fog olyan érat teremteni, amely a mai katóikus állapotokat megszünteti. Új, nyugodtabb viszonyok elérésére fog törekedni az új vezetőség. Csak arra kéri a képviselőtestületet, hogy az új vezetőség munkáját a kezdeti stádiumban ne zavarják fölösleges kritikával és ne kedvetlenítsék el azokat, akik nehéz viszonyok között áldozatos munkával akarnak ezen a hitközségen segíteni.

A beszédet lelkes helyesléssel fogadta a képviselőtestület. Ezután Adler Sámuel kérte, hogy a hitközség pénzügyi státusát minél előbb ismertessék a képviselőtestülettel. Boskovits Antal szép héber beszédben követelte, hogy az iskola fokozott héber nevelést adjon és egy a hitközség vezetősége, valamint a tanügyi tényezők vegyék figyelembe az új zsidó népi mozgalmak előretörését. Biró Andor, a visszalépett elnök kocciláns, buzdító beszéde nagyon jó hatást keltett. Landesmann Lajos azt hiszi, hogy az új vezetőség lelkiismeretes szanáló munkájával sikerülni fog a gabella kérdését is rendezni.

Az új előljáróság ezután a hagyományos tisztelő látogatását tette Glasner Akiba főrabbinál.

„OLLA” GUM.
Crystalin és Tropic a legmodernebb. Orvosilag ajánlva. Huszonhat államszolgálatát óvja. Ügyeljen az OLLA márkára, ne fogadjon el utánozókat!

— Bucurestiben fogják felnevelni a patarlagelai ikreket. Bucurestiből jelentik: A patarlagelai négyes ikret Bucurestibe szállítják, hogy megfelelő körülmények között neveljék őket. Egyébként Radu Seare gyermekei számára egyre érkeznek az ajándékok az ország minden részéből.

G. GENIN a párizsi nagyopera tenoristája az **Operában**

UJ KELET *Legújabb hírek*

Nem mond le az arad-megyei prefektus

Arad, február 1. Mint ismeretes, dr. Hentiu országgyűlési képviselő interpellált a kamarában, vizsgálatot kért dr. Groza Ioan aradmegyei prefektus ellen, akit súlyos vádakkal illett. Aradon ezzel kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy Groza le akar mondani. A prefektus most érkezett haza Bucurestiből és kijelentette az újságíróknak, hogy nincs szándékában lemondani, mert az ellene emelt vádak tisztázta.

A pamutfonalakra, pamut-szövetekre, bőr- és cipő-árakra is kiterjesztik a fogyasztási adót

Bucuresti, február 1. (Az Uj Kelet tud.) Ma már senki sem kételkedhet abban, hogy az április elsején kezdődő új költségvetési év jelentékeny újabb közterhek életbe léptetését fogja jelenteni.

Jólétesült forrásból származó információk szerint a pénzügyminisztérium egyrészt az állam egyenes-adóbevételeinek emelését natározta el, azonban több közvetett adónak az életbe léptetésére is tervezeteket készített. Ez utóbbiak közé tartozik a fogyasztási illetékeknek a pamutfonalakra, pamut-szövetekre, bőr és cipőárakra való kiterjesztése. Arranézve, hogy az új illetékeket mikor lépteti életbe a kormány, még hiányoznak konkrét értesüléseink.

Melegen ünnepelték Lepadatut hatvanadik születésnapján

Cluj, február 2. Vasárnap délelőtt a régi iparkamra díszteremben ünnepelte meg a liberális párt Lepadatu Alexandru szenátusi elnök hatvanadik születésnapját. A gyűlésen a kormányt a megbetegedett Pop Valer helyett Cipaiuanu alminiszter képviselte, aki elsőnek köszöntötte fel az ünnepeltet. Ezután Tiberiu Mosoiu, majd Cornel Corneanu, Gane egészségügyi alminiszter, Petre Moldovan és dr. Buzea alpolgármester szólaltak fel. Buzea átadta Lepadatunak azt a nyolc nagy bőrkötéses könyvet, amely Lepadatu a saját tükrében címet viseli és amelyben Lepadatu harminceves munkásságának hírlapi megemlékezéseit gyűjtötte össze. Ezenkívül két rézplakkal lepték meg Lepadatut. Az utolsó felkötést B. B. Bratianu, a liberális párt főtitkára mondotta, majd Lepadatu hosszú beszédében köszönte meg az ünnepelést. A megye képviselőjében dr. Dunca Jenő prefektus jelent meg, a várost dr. Dragan Nicolae főpolgármester képviselte.

Nem vesztek még ki a Bratianuk — mondotta Bratianu George Clujon

Cluj, február 1. Vasárnap délelőtt a Bratianu George-féle liberális párt nagygyűlést tartott a Capitol-mozgóban. Előbb Toma képviselő, a párt főtitkára tartott beszédet, majd George Bratianu emelkedett szólásra, aki a nacionalista politika szükségességét hangoztatta. Ez a párt liberális és bizik programjában. Majd óriási tapsvihár közepette jelentette ki: nem haltak még ki a Bratianuk. A gyűlés befejeztével a pártvezetőség bizalmas értekezletet tartott.

PARATLAN ÉRDEKLŐDÉS A GOLD-MARK HANGVERSENYE IRÁNT. A Goldmark zsidó zsimfónikus zenekar hangversenye iránt egészen ritka érdeklődés nyilatkozik meg. Az elővételű pénztárnál a jegyek nagyrésze már vasárnap elkelt. A Goldmark zenekar nagy izgalommal készül a hangversenyre, mert be kell igazolnia, hogy rászolgált a közönség bizalmára. Nagy várakozás előzi meg Fejér Sándor fellépését, a zenekar vezetősége ezenkívül érdeklődéssel várja, hogyan fog megjelenni az a két fuvos, akiket először szerepeltetnek, mint saját nevelteit, a zenekarban. A Goldmark hangversenye a téli koncert szezón legfényesebb eseménye lesz.

Kivégezték a tizenhárom halálra ítélt trockistát

Megerősítik Lenin özvegye letartóztatásának híreit

MOSZKVA, február 1. A szovjetek központi végrehajtó bizottsága elutasította a tizenhárom halálra ítélt trockijista kegyelmi kérvényét. Mint Párizsból jelentik, a Paris Soir Rígából származó jelentése szerint a tizenhárom vádlottat az elmúlt éjszakán lőtték agyon a szovjet államrendőrség börtönében. Ugyanez a távirat megerősíti az európai sajtóban napok óta fenntartással közölt hírt, hogy Rupszkaja asszonyt, Lenin özvegyét letartóztatták. A harmadik trockijista nagyper tárgyalása áprilisban kezdődik.

MEXIKÓ, február 1. Trockij egy újabb nyilatkozatban kijelentette, hogy nemzetközi vizsgálóbizott alakítását fogja kérni a párhuzamos centrum ügyében. Azt állítja, hogy bizonyítékai vannak rá, hogy az egész per nem volt egyéb megrendezésnél és az igaz bűnösök nem a vádlottak, hanem a vádlók.

Az amerikai munkásszövetség elnöke általános bojkott kimondását kérte az összes német árukra

NEWYORK, február 1. (Rador.) William Green, az amerikai munkásszövetség elnöke a Carnegie Hallban tartott beszéde során kiáltványt intézett az összes amerikai szakszervezetekhez, amelyeket arra szólított fel, hogy bojkottálják az összes német árukat és termékeket. Általános bojkottot kér az összes amerikai polgárok részéről, tekintet nélkül hitükre és társadalmi állásukra mindaddig, amíg Hitler kancellár folytatni fogja intoleráns és megtorló politikáját a német munkásokkal, különösen a zsidó fajakkal szemben.

ROYAL slágermozgó.

Ma, kedden egy értékes premiefilm!

Bosnyákok

Kalandok, harcok, küzdelmek! Az első film a bosnyákok regényes életéből. Érdekes, izgalmas, mindvégig lebilincselő cselekmény.

Főszerepekben: BRIGITTE HORNEY, WILLY EICHBERGER.

Harmincezer ember előtt prédikált a timisoarai Piactéren Petrace Lupu

Timisoara, február 1. (Az Uj Kelet tud.) Petrace Lupu vasárnapi timisoarai látogatása hatalmas tömegmanifesztációvá fejlődött. A maglaviti pásztor vasárnap reggel nyolc órakor érkezett Timisoarara. A pályaudvaron Apostolescu tábornok hadtestparancsnok, a megye, a város és a lelkes kar reprezentánsai fogadták hivatalosan, míg az állomás előtti terep óriási, ezekre menő tömeg lepte el, amelyet két oldalon rendőrkordon fegyelmezett. Petrace Lupu első útja a negyedik kerületi görögkeleti templomba vezetett, majd innen a Gyárudvarra ment, hol nyomorékok, betegek, békák tömege fogadta a maglaviti pásztert. A szerencsétlenek két sorban állva várták Petrace

Luput, aki előtt valósággal leborultak, mikor hozzájuk ért. A pásztor minden egyes beteggel elbeszélgetett. Ezután az Unirea téren 30 ezer főnyi tömeg előtt tartott egyórási prédikációt Petrace Lupu, aki monoton hangú beszédében főleg azt hangsúlyozta, hogy minden ember egyforma isten színe előtt.

Két és négy óra között a város kétszáz szegénynek adott ingyen ebédet, amelyen a maglaviti pásztor is résztvett. Vasárnap délután és hétfő délelőtt a betegeket látogatta meg, majd hétfőn délben utazott el Timisoaráról. Petrace Luput timisoarai látogatása során Mihailescu-Timis, a „Baruinta” című lap szerkesztője látta vendégül.

A rossz idő miatt álló háboruvá változott át a spanyol polgárháború

Oviedo közelébe érkeztek a kormánycsapatok

Madrid, február 1. (Rador.) A madridi fronton változás nem volt. A kormányerők könnyen verték vissza az ellenséges támadásokat Useránál, a nyugati parkban, la Cuestanál és Aranjuez körzetében.

Egyidejűleg a Havas jelenti Oviedóból, hogy a köztársaságiaknak sikerült a Santamarina—Pincas Derylia körzetekben indított rohamuk és egészen Oviedo közelébe férköztek.

Ugyancsak a Havas jelenti Madridból, hogy a spanyolországi háború a rossz idő miatt álló háboruvá változott át. A Havas tudósítója 1700 méter magasságba ment fel a Penal del Aquila hegyes, Escorial körzetében. Az eső és hó megakadályoz minden csapatmegmozdulást. Ugy a kormány, mint

felkelőcsapatok mozdulatlanul várják a távaszt.

Madridtól egyébként az utolsó 10 nap alatt 60.000 polgár távozott el.

A baszk nemzeti tanács jelenti Bilbaóból: „Csapataink Marquina körzetében megtámadták és megsemmisítettek egy ellenséges menetoszlopot, majd a felkelők segítségére érkezett különítményeket is szétszórta és megfutamították. A baszk front többi szakaszán csupán tüzéségi párba folyt, amely vonalainkban nem tett kárt.

A felkelők tegnap esti hivatalos jelentése rámutat arra, hogy a déli és északi frontokon minden fontosságot nélkülöző gyalogsági tűz volt csupán. A legtöbb harc téren szakadatlanul esik.

Megalakult az új japán kormány

Tokió, február 1. (Rador.) Az új japán kormány megalakult. Hosszas tárgyalások után Hayasi tábornok megegyezett a hadsereg és haditengerészet vezetőivel. Az új kormány névsora a következő:

Miniszterelnök: Hayasi tábornok, külügyminiszter: Hiroshi Saito, Japán jelenlegi washingtoni nagykövete, hadügyminiszter: Kotaro Nakamura, tengerészeti miniszter: Yonai tengernagy, a jelenlegi tengerészeti főparancsnok, belügyminiszter: Kawa Herada, aki eddig Formosa szigeteket kormányzója volt, pénzügyminiszter: Yuki, a kereskedelmi bank jelenlegi igazgatója.

Tokió, február 1. (Rador.) Nogano tengernagyot, volt tengerészeti minisztert, kinevezték a flotta parancsnokává Yonai tengernagy helyébe, aki az új kormány tengerészeti minisztere lett.

Megadta magát a hatóságoknak dr. Constantinescu-Tapițeru, a legendás életű román kommunista vezér

Bucuresti, február 1. A Gazeta szerint a romániai kommunista munkásmozgalmak régi vezére, Constantinescu-Tapițeru dr rendkívül érdekes körülmények között jelentkezett a hatóságoknál. Constantinescu-Tapițeru Alexandrut 1919-ben távollétében a bucuresti hadbírósg halálra ítélte. Constantinescu már 1918 december 18-án Szovjet-Oroszországba szökött, ahonnan 1920-ban tért vissza és földalatti munkát végzett. Letartóztatták és Jilavára vitték, ahol még néhány kommunistaalvlagut furt a börtön alatt és sikerült megszöknie. Most már 18 év telt el a halálos ítélet kihirdetése óta és Constantinescu, aki időközben elérte hatvanötödik életévét, megadta magát a hatóságoknak. Constantinescu ügyében új tárgyalást fognak kitűzni.

A francia proletár egységpárt egyesült a szocialista párttal

Párizs, február 1. A proletár-egységpárt, amelynek hat képviselője volt, fuzionált a szocialista párttal.

A kormánylista győzött az albániai választásokon

Tirana, február 1. Tegnap véget ért Albánia területén a törvényhozási választások. A kormánylista főlényes győzelmet aratott. Az új kamarának 58 tagja közül csupán 15 újonnan választott kap helyet.

LEGUJABB SPORT

Megkezdődött az asztalitenisz-világbajnokság

Lapzártakor jelentik: Badenből: Az asztalitenisz világbajnokság első napján Románia 5:3 arányban legyőzte Litvániát, de Jugoszláviától 5:3-ra kikapott. A csapatvilágbajnokság meglepetése, hogy Ausztria 5:4 arányban kikapott Lengyelországtól. A női csapatbajnokságban: Anglia—Románia 3:1.

Ialomitában vadásztak a kormány tagjai. Bucurestiből jelentik: Ialomita megyében tegnap farkasvadászat volt Aurelian Bentoiu belügyi államtitkár rendezésében. Tatarescu, Inculeț, Costinescu, Hoare angol követ, stb. vettek részt a vadászatban. Este a miniszterelnök és Inculeț visszatértek a fővárosba.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT